

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA
UNIVERZITA V NITRE**

**FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ
A REGIONÁLNEHO ROZVOJA**

2118941

DIPLOMOVÁ PRÁCA

2010

Bc. Eva Mináriková

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ
A REGIONÁLNEHO ROZVOJA

Kompetencie obce a ich výkon vo vybranej obci

Diplomová práca

Študijný program:	Regionálny rozvoj
Študijný odbor:	2 Regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra práva
Školiteľ:	JUDr. PaedDr. Ivan Podhorec
Konzultant:	Ing. Štefan Králik

Nitra 2010

Bc. Eva Mináriková

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Eva Mináriková vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Kompetencie obce a ich výkon vo vybranej obci“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre, 18. apríla 2010

Eva Mináriková

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pánovi JUDr. PaedDr. Ivanovi Podhorcovi za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

V Nitre, 18. apríla 2010

Eva Mináriková

Abstrakt

Obec rozhoduje vo veciach územnej samosprávy samostatne v úzkom spojení s obyvateľmi obce, ktorí majú možnosť rôznymi spôsobmi sa podieľať na rozhodovacom procese. Každá obec musí plniť kompetencie, ktoré jej vyplývajú zo zákona. Kompetencie rozlišujeme originálne a prenesené, ktoré na obec preniesol štát. Aby mohla obec verejnú správu vykonávať, potrebuje na to mnohé materiálne, finančné aj právne prostriedky.

Obec Mojmirovce je spádovou obcou, ktorá leží 14 km od mesta Nitry. Rozloha obce je 19 862 965 m² a počet obyvateľov je 2694. Výkon kompetencií sa snaží financovať z vlastných zdrojov, zo štátnych dotácií, ako aj čerpaním finančných prostriedkov z fondov EÚ.

Cieľom záverečnej práce je preskúmanie a analýza fungovania obce a jej kompetencií, ako aj jej vzťahov so zahraničnými partnermi. Materiálom pre spracovanie záverečnej práce boli najmä informácie získané z obecného úradu, z internetovej stránky obce a z PHSR obce Mojmirovce.

Kľúčové slová:

Kompetencie, technická infraštruktúra, sociálna infraštruktúra, administratívny vzťah, miestna samospráva, zahraničné partnerstvo, fondy EÚ.

Abstract

The township decides about its territorial self-government independently in a close contact with its inhabitants who have various opportunities to share the decision process. Each township must fill the powers resulting of the law. There are two kinds of the powers - the original powers and the transferred ones. The transferred powers are delegated by the state. To carry out the public administration, the community needs a lot of financial, material and also legally resources.

The village Mojmirovce is the tributary village. It is situated 14 kilometres far away from Nitra city. Its area is about 19 862 965 m² and the population is 2 694. All activities are financed from its own resources, from the donation of the state and also by the funds of The European Union.

The aim of this diploma work is to research and analyze the behavior of the community and its powers and also the relationships between the community and its foreign partners.

All information for this diploma work was obtained from the municipal office, the web site of the village, and from the document “*Program of economic and social development of Mojmirovce*”.

The key words:

powers, technical infrastructure, social infrastructure, administrative relation, local self-government, foreign partnership, funds of The EU

Obsah

Obsah.....	8
Použité označenie.....	9
Úvod	10
1 Teoretické východiská.....	11
1.1 Obec a jej chápanie.....	11
1.2 Vidiecky priestor.....	14
1.3 Vidiecky región.....	16
1.4 Vidiecke sídla.....	16
1.5 Územná samospráva.....	18
1.6 Kompetencie obce.....	24
1.7 Decentralizácia kompetencií.....	28
2 Cieľ práce.....	30
3 Metodika práce.....	31
4 Kompetencie obce a ich výkon vo vybranej obci.....	33
4.1 História obce.....	40
4.2 Obec Mojmírovce.....	42
4.2.1 Najväčšie firmy v obci.....	43
4.3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce.....	43
4.3.1 Počet trvale bývajúcich obyvateľov.....	44
4.3.2 Retrospektívny vývoj obyvateľov v obci.....	44
4.3.3 Ekonomická aktivita obyvateľov.....	45
4.3.4 Obyvatelia podľa národnosti.....	45
4.3.5 Obyvatelia podľa náboženského vyznania.....	46
4.4 Kompetencie obce a výkon v obci Mojmírovce.....	46
4.5 Technická infraštruktúra.....	50
4.5.1 Miestne komunikácie a širšie dopravné vzťahy.....	50
4.5.2 Povrchové vody.....	50

4.5.3	Podzemné vody.....	50
4.5.4	Energetika.....	51
4.6	Sociálna infraštruktúra.....	51
4.6.1	Stav bytov a domov.....	51
4.6.2	Zariadenia sociálnej infraštruktúry.....	52
4.6.3	Infraštruktúra voľného času.....	52
4.7	SWOT analýza.....	53
4.8	Mikroregión okolo Cedronu – MAS.....	56
5	Projekty obce Mojmirovce a zahraničná spolupráca.....	57
5.1	Prostriedky z fondov EÚ.....	57
5.1.1	Fond SAPARD.....	57
5.1.2	Rekonštrukcia budovy základnej školy.....	58
5.1.3	Program LEADER.....	58
5.1.4	Grant od EÚ.....	59
5.1.5	Fond sociálneho rozvoja.....	59
5.1.6	Projekt: Most spájajúci krajiny EÚ.....	59
5.2	Zahraničná spolupráca.....	60
5.2.1	Projekt: Naše spoločné korene – most medzi kultúrami.....	60
5.2.2	Spolupráca medzi obcami.....	60
5.3	Iné projekty obce.....	61
5.3.1	Projekt: Modernizácia a internetizácia knižnice.....	61
5.4	Vízie obce.....	61
6	Záver.....	63
7	Použitá literatúra.....	64
8	Prílohy.....	70

Použité označenia

CEDRON	Miestny mikroregión
ČOV	Čistička odpadových vôd
EÚ	Európska únia
ERDF	Európsky fond miestneho a regionálneho rozvoja
INTERREG III.	Program Ministerstva životného prostredia
LEADER	Nový grantový program pre vidiek
MAS	Miestna akčná skupina
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
OÚ	Obecný úrad
SAPARD	Predvstupový poľnohospodársky fond
SR	Slovenská republika
STN	Slovenská technická norma
ZŠ	Základná škola

Úvod

Obec Mojmírovce v rámci svojho územia plní kompetencie miestnej samosprávy, ktoré sa snaží financovať v prvom rade zo svojich zdrojov, ale tiež prostredníctvom štátnych dotácií. Kompetencie, ktoré obec plní sú originálne a prenesené.

Obec je významným administratívno - správnym, kultúrno - historickým, vzdelanostným i výrobným centrom. Ako každá obec, aj obec Mojmírovce hospodári so svojím obmedzeným rozpočtom a taktiež sa snaží využívať dotácie od štátu a rôzne granty, ktoré poskytuje Európska únia. Vďaka dobre vypracovaným projektovým návrhom sa obci darí získavať prostriedky na jej zveľadovanie a rozvoj problémových oblastí, či už ide o sociálnu oblasť alebo oblasť kultúrnu. Doposiaľ bolo zrealizovaných viacero projektov a na ďalších sa stále pracuje.

Obec má tiež nadviazanú spoluprácu s viacerými zahraničnými partnermi. Sú to obce z krajín: Maďarsko, Srbsko, Rakúsko a ďalšie. Obec s nimi udržiava priateľské vzťahy, ktoré ju výrazne obohacujú, a to najmä z kultúrneho hľadiska. Každoročne sa konajú stretnutia obyvateľov partnerských obcí s cieľom priblížiť si kultúru a zvyky, takže spolupráca je veľmi živá.

1 Teoretické východiská

1. 1 Obec a jej chápanie

Od dávnej minulosti sa ľudia spájali do rôznych spoločenstiev a útvarov, vytvárali si medzi sebou vzťahy a komunikovali navzájom. Postupne sa začali tvoriť obce, dediny a mestá.

Ústava SR vymedzuje obec ako základ územnej samosprávy. Je to právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami. Obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, ako aj zo štátnych dotácií a môže vydávať všeobecne záväzné nariadenia.

Ivanička (1983) charakterizuje dedinu ako vidiecku osadu, ktorej pôvodnou funkciou bolo najmä poľnohospodárstvo, rybolov a lesníctvo. Tieto aktivity vplývali na charakter jednotlivých domov a tiež dediny ako celku. Okrem výrobnou-obytnej funkcie sú dediny základnými organizačnými jednotkami spoločenského, ale aj kultúrneho a náboženského života a majú zariadenia, ktoré ich viažu s mestským strediskom, regiónom a ostatným svetom.

Peková (2004) charakterizuje obec ako základnú územnú jednotku štátu. Tvorí ju obyvateľstvo, ktoré spoločne užíva vymedzené územie (katastrálne) a ktoré má právo na samosprávu zakotvenú v ústave. V demokratickej zemi má obec postavenie územnej samosprávy, spoločenstva, neštátneho subjektu.

Podľa **Belajovej – Balážovej** (2004) môže byť obec právnickou osobou, ktorá je spôsobilá mať práva a povinnosti ako akákoľvek právnická osoba. Má vlastnú spôsobilosť na právne úkony.

Berčík (1998) uvádza, že obec rozhoduje vo veciach územnej samosprávy samostatne v úzkom spojení s obyvateľmi obce, ktorí sa zúčastňujú na tomto rozhodovaní buď priamo – formou miestneho referenda, alebo zhromaždením občanov, na ktorých sa riešia otázky vo veciach samosprávy, alebo nepriamo – prostredníctvom orgánov obce.

Dedina je podľa **Slepičku** (1989) relatívne kompaktné vidiecke sídlo, ktoré svojím charakterom zástavby, štruktúrou plôch intravilánu, veľkosťou stavieb a ich funkčným využitím a tiež skladbou a počtom obyvateľstva nemá znaky mesta.

Obec je podľa **zákona č. 369/1990 Zb.** definovaná ako samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý združuje osoby na jej území. Ďalej obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom

a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

Blažek – Uhlíř (2002) charakterizovali dedinu ako prehľadnú priestorovú jednotku, kde sú spoločenské vzťahy, prinajmenšom v starých častiach dediny, veľmi aktívne a hrajú významnú úlohu v každodennom živote. Pokiaľ má mať dedina budúcnosť ako miesto, kde chcú ľudia bývať, musí byť chápaná ako jednotný celok. To znamená, že jadro i novú zástavbu, ktorá ho obklopuje treba považovať za doplňujúce sa časti jedného celku.

McLeod (2002) definuje obec ako sociálnu jednotku, ktorá na svojom území združuje rôzne skupiny obyvateľstva, ktorým vytvára podmienky pre vyššiu kvalitu ich života.

Vidiecku obec z pohľadu rurálnej sociológie chápeme ako sídelné spoločenstvo, v ktorom teritorialita je podstatným identifikačným znakom vymedzenia miesta spoločného záujmu. **Kučírková a Moravčíková** (2006) tvrdia, že na takomto špecifickom základe vzniká obecné spoločenstvo, teda malý relatívne homogénny sociálny útvar. Jeho podstatnými znakmi sú izolovanosť a uzavretosť, nízky stupeň spoločenskej deľby práce, pocit spolupatričnosti medzi členmi, vzájomná identifikácia a konvencionalizované správanie.

Žárska (1999a) tvrdí, že obce sú autonómne, ekonomické, právne a sídelné jednotky so svojou špecifickou sociálno-ekonomickou štruktúrou. Obec je zároveň aj územnou samosprávnou jednotkou. Samosprávny princíp fungovania spoločnosti ako prejav demokratizačného a decentralizačného procesu v štáte je základom existencie a pôsobenia samosprávy a jej orgánov na jednotlivých úrovniach, t.j. aj na najnižšej – miestnej úrovni, reprezentovanej obcami.

Kseňák (2000) uvádza, že jedným z dôsledkov novo definovaného postavenia štátu v transformujúcej sa slovenskej spoločnosti po roku 1989 je nepochybne aj ústavné vymedzenie postavenia obce ako základnej jednotky územnej samosprávy.

Podľa **Lapku a Gottlieba** (2000) je dedina sídlom vidieckej komunity a predstavuje jednotku s vlastnou subkultúrou a sociálnymi funkciami. Aj keď dnes v tomto klasickom zmysle prakticky neexistuje, stále predstavuje odlišný spôsob života, postojov a myslenia v porovnaní s mestom.

Dedina je podľa **Altrocka** (2005) prehľadná priestorová jednotka, ktorá je bezprostredne spätá s prírodou a krajinou.

Dubecová (2000) tvrdí, že rozvoj vidieckych oblastí a kvalita života v slovenskej dedine sú závislé nielen na štruktúre obyvateľstva a ekonomických aktivitách, ale aj od rozvoja infraštruktúry. Územie a infraštruktúra tvoria v podstate jeden celok. Územie ovplyvňuje celý komplex zariadení, ktoré sa v ňom budujú na využitie prírodných zdrojov, zabezpečenie chodu ekonomických činností, napĺňaní rôznych funkcií miest a obcí.

Spišiaková (1996) uvádza, že obec vytvára a udržiava zdravé podmienky a zdravý spôsob života a pracovných aktivít obyvateľov obce, ako aj vytvára podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, kultúru, vzdelávanie, osvetovú činnosť, záujmovú a umeleckú činnosť, telesnú kultúru a športové aktivity. Plní tiež úlohy na úseku ochrany spotrebiteľa a utvára podmienky na zásobovanie obce, pritom určuje nariadením pravidlá času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravuje trhoviská. Obstaráva a schvaľuje územno-plánovaciu dokumentáciu sídelných útvarov a zón, koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce, obstaráva a schvaľuje programy rozvoja bývania a spolupôsobí pri vytváraní vhodných podmienok na bývanie v obci. Ďalej zabezpečuje výstavbu a údržbu a správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, cintorína, kultúrnych, športových a iných obecných zariadení, ale aj kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností, ktoré sa nachádzajú v katastri obce. obec môže zabezpečovať verejno-prospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žump a miestnu dopravu. Zriaďuje, zakladá, ruší a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie a iné právnické osoby a zariadenia. Vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a jej rozvoja. Obec organizuje hlasovanie obyvateľov obce o dôležitých otázkach života a rozvoja obce. zabezpečuje verejný poriadok v obci, ustanovuje činnosti, ktorých vykonávanie je zakázané alebo obmedzené na určitý čas alebo miesto. Obec plní úlohy v oblasti sociálnej pomoci v rozsahu, ktorý určuje osobitný predpis. K ďalším kompetenčným úkonom patrí aj overovanie listín a podpisov na listinách, ale aj vedenie obecných kroník v úradnom, prípadne inom jazyku.

Ako hovorí **Říčan** (1999) „živá“ dedina v klasickej podobe sa podobá rozšírenému domovu – každý kontroluje každého a všetci sa poznajú.

Jarábková (2000) tvrdí, že obyvatelia sa môžu podieľať na samospráve obce viacerými spôsobmi. Môžu sa so svojimi sťažnosťami a problémami obracať na obecné orgány a môžu od nich požadovať pomoc v čase náhlej núdze a tiež ochranu svojej osoby a majetku.

Podľa **Žárskej** (1999b) spravuje obec svoje vnútorné veci vo vlastnom a prenesenom okruhu pôsobnosti. Spravuje svoje vnútorné veci v rôznych oblastiach, ktoré v konečnom dôsledku významne ovplyvňujú obyvateľov danej obce. Obec podľa tejto autorky vykonáva všetky úkony, ktoré súvisia s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce, zostavuje a schvaľuje svoj rozpočet a záverečný účet, rozhoduje vo veci miestnych daní a miestnych poplatkov, pričom vykonáva ich správu. Svojimi aktivitami usmerňuje ekonomickú činnosť, a ak tak ustanovuje osobitný predpis, vydáva súhlas, záväzné stanovisko, alebo vyjadrenie k podnikateľskej činnosti a inej činnosti právnických osôb a fyzických osôb a k umiestneniu prevádzky na území obce.

1.2 Vidiecky priestor

Vidiecky priestor predstavuje najširší pojem vidieka. **Slepička** (1989) pod týmto pojmom rozumie vidiecke osídlenie a voľnú krajinu. Z hľadiska plošného chápania je vidiecky priestor súhrn plôch poľnohospodárskej pôdy, lesov, vodných plôch, intravilánu, vidieckych sídel, poľnohospodárskych ciest a miestnych komunikácií.

Podľa **Srnkovej** (2002) je vidiecka oblasť definovaná ako obec s hustotou obyvateľstva nižšou ako 100 obyvateľov na 1 km².

Naša vidiecka krajina, to je:

- takmer 90 % rozlohy štátu, je miestom prirodzených zložiek životného prostredia, ktoré predstavujú základný predpoklad zachovania zdravej ľudskej existencie a zabezpečenia výživy,
- žije v nej takmer polovica obyvateľstva s mnohostrannými schopnosťami a zručnosťami, s predstavami i nárokmi na zrovnateľný životný štandard s mestským obyvateľstvom,
- vidiek je potenciál zlepšenia národnej ekonomiky, uvádza **Belajová** (1994).

Podľa **Búšika** (2003), vidiecku krajinu možno chápať izolovane od krajiny ako celku a navyše, vidiecku krajinu nemožno redukovať iba na poľnohospodársku

krajinu, aj keď vidiecke osídlenie je bytostne spojené s poľnohospodárskou výrobou, ktorá je jeho ekonomickým, ale tiež duchovným základom.

Definícia vidieka môže byť odvodená od kontrastu medzi vidiekom a mestom, a z tohto dôvodu obsahuje hlavne negatívne aspekty. Vidiek bol považovaný za neurbanizovaný a neindustrializovaný, hovorí **Madarász** (2002).

Pauhofová – Búšik (2000) uvádzajú, že vidiek je zložitý priestorový systém. Skladá sa z veľkého množstva prvkov, ktoré na seba priamo alebo sprostredkovane pôsobia. Jeho základnou úlohou je plnenie poľnohospodárskych produkčných a mimoprodukčných funkcií. Zahŕňa vidiecke sídla a ďalší priestor spojený s plnením hospodárskych a rekreačných funkcií. Plnenie týchto funkcií sa odráža v úrovni príjmov obyvateľstva, v spôsobe bývania, v práci, odpočinku, kultúre okolitého prostredia a v determinovaní celkového životného štýlu. Vidiek je súčasťou širšieho priestoru. Pojem izolovanej vidieckej poľnohospodárskej krajiny už od konca stredoveku postupne strácal význam. Je potrebné uvažovať v intenciách silných interakčných väzieb mesta a vidieka.

Lanje (2005) chápe vidiek ako využívanie všetkých zdrojov, teda prírodných, ekonomických aj ľudských, ktoré vedú k zlepšeniu kvality života vidieckeho obyvateľstva.

Fáziková (1999) uvádza, že vidiek je priestor mimo mestského osídlenia, vyznačujúci sa nižšou hustotou obyvateľstva žijúceho predovšetkým v dedinách, prevažne poľnohospodárskou produkciou spojenou so zvýšenou závislosťou na prírode, tradičnejším životným štýlom, vyššou sociálnou kontrolou, menšou sociálnou heterogenitou a zníženou profesijnou ponukou.

Moravčíková – Kučírková (2004) chápu pod pojmom vidiek ľudské osídlenie, ktorého špeciálno-psychologický charakter je určený jeho špecifickou sociálnou situáciou, ktorá je výslednicou pôsobenia geografických, psychografických, technických, sociálnych a ekonomických podmienok. Podľa autoriek sa vidiek v súčasnosti na Slovensku dá monitorovať týmito ukazovateľmi:

- sociálno-ekonomické ukazovatele: nárast počtu obyvateľstva, hustota obyvateľstva, veková štruktúra, pracovná migrácia, podiel pracovníkov v poľnohospodárstve
- technické ukazovatele: energetika, dopravné hľadiská, vodné hospodárstvo, telekomunikácie

Maier et al. (2006) pod pojmom rozvoj vidieka v najširšom slova zmysle rozumejú rozšírenie ekonomického systému vo vidieckom priestore pri zmenených a progresívnych parametroch rastových faktorov.

Najvýznamnejšími bariérami stojacimi v rozvoji vidieckeho priestoru sú považované podľa **Pauhofovej – Búšika** (2000) tie, ktoré sa nachádzajú v oblasti:

- ekonomickej a finančnej: nízka úroveň tvorby dôchodkov podnikov a domácností v malých vidieckych sídlach,
- infraštruktúrnej: výrazná redukcia sociálnej a kultúrnej vybavenosti, nízka úroveň technickej a dopravnej vybavenosti, slabá informačná infraštruktúra prejavujúca sa nízkym stupňom využívania informačných technológií,
- informačnej: nízka dostupnosť a vysoké náklady na získanie informácií
- demografickej: nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva s rastúcim podielom obyvateľstva v produktívnom veku
- kvality života a práce: konzervatívne, pomaly sa meniace postoje obyvateľstva v oblasti potreby zlepšovania a ochrany životného prostredia.

1. 3 Vidiecky región

Definovať pojem vidiecky región je dôležité z hľadiska regionálnej politiky. **Spišiak** (1996) vo všeobecnosti za vidiecky región považuje homogénne územie s nižšou hustotou obyvateľstva, s vysokou viazanosťou obyvateľov na poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, a s vysokou migráciou za prácou. V minulosti bola hustota obyvateľstva jednou z prahových hodnôt používaných pre vidiecke regióny, v súčasnosti neexistujú objektívne hranice na vymedzenie vidieckeho priestoru. Preto klasifikujeme vidiecke regióny pre účely jednoduchej analýzy do nasledovných troch skupín:

1. vidiecke regióny, kde viac ako 50 % obyvateľstva žije vo vidieckych sídlach,
2. prechodné regióny, kde 15-50 % obyvateľstva žije vo vidieckych sídlach,
3. regióny urbanizované, kde menej ako 15 % obyvateľstva žije vo vidieckych sídlach.

1. 4 Vidiecke sídla

Medzi mestským a vidieckym sídlom existujú mnohé rozdiely najmä vo veľkosti sídla, hustote obyvateľstva a jej štruktúre. Tiež sú značné rozdiely v rozvoji ekonomických aktivít a technickej infraštruktúry.

Slepička (1981) pod pojmom vidiecke sídlo rozumie všetky priestorovo oddelené sídelné útvary mimo mesta. Vidiecke osídlenie chápe ako sústavu vidieckych sídel, ktoré sú navzájom poprepájané na základe vzájomných vzťahov a hierarchie medzi nimi.

Podľa **Tvrdoňovej** (2000) vidieckym sídlom môžeme rozumieť miesto na vidieku, kde sa nachádzajú obytné zariadenia pre život človeka. Vyznačujú sa určitými znakmi, ako napríklad:

- nižšia úroveň architektúry ako v meste,
- je v nich sústredený značný objem obyvateľstva krajiny pri menšej hustote,
- vybavenosť technickej infraštruktúry dosahuje nižšiu úroveň ako mestské sídla,
- často im chýba plán rozvoja,
- tendencia byť populačne slabšími ako mestské sídla.

Ivanička (1987) nazýva menšie vidiecke sídla s menším počtom domov, obyvateľov a neúplnou vybavenosťou služieb dedinkami. U nás priradujeme k dedinkám kopanice. Vidiecke sídla sú populačne najsilnejšie, časť obyvateľstva z nich emigruje, usadzuje sa v mestách a tým významne prispieva k ich rastu. Vidiecke sídla v mnohých oblastiach, kde sa ekonomika rozvíja, rastú, ale prevažne sa vyvíjajú živelne.

Buchta (2005) definuje vidiecke sídla veľmi výstižne. Podľa neho sa vo vidieckych sídlach v súčasnosti prejavujú nasledovné trendy:

- nižšia priestorová mobilita obyvateľov,
- demografická depresia, regresívna veková štruktúra,
- slabá sídelná aktivita prejavujúca sa záporným migračným saldom,
- nižšia kúpna sila obyvateľstva, a z toho vyplývajúci malý dopyt po štandardných službách,
- nižšia intenzita vybavenia sociálnou a technickou infraštruktúrou,
- nižšia úroveň vzdelanosti obyvateľstva.

Ako hovorí **Svetlík** (1978), rozdiely medzi mestom a vidiekom spočívajú v rozdielnosti záujmov ich obyvateľov a tieto rozdiely budú vždy existovať. Vidiecke sídla rozdelil na základe diferenciacie funkcií do nasledovných kategórií:

- I. kategória – sídla miestneho významu, majú samostatnú výrobnú základňu s významom pre širšie okolie, ktorá vyplýva z funkcie centier. Tieto sídla budú poskytovať svojou vybavenosťou všetky služby, ktoré nižšie kategórie sídel nemajú.

- II. kategória – sídla, ktoré budú plniť okrem hospodársko-výrobnej funkcie najmä úlohu ubytovne. Úlohou týchto sídel je rozvíjať spoločenský a kultúrny život.
- III. kategória – sídla, v ktorých v dôsledku zvyšovania produktivity práce a mechanizácie sa budú znižovať pracovné príležitosti.

Šarafín (2006) je názoru, že vidiek vo viacerých smeroch ponúka lepšie podmienky pre život ako mesto. Dedina ostáva ľudským prostredím, mesto je naopak, miesto ľudského odsudzovania sa.

1. 5 Územná samospráva

Základom územnej samosprávy je obec, ktorá financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, ale aj zo štátnych dotácií. Samosprávu obce podľa **zákona č. 369/1990 Zb.** vykonávajú jej obyvatelia prostredníctvom orgánov obce, hlasovaním a verejným zhromaždením. Na obec je možné zákonom preniesť niektoré úlohy štátnej správy, ak je ich plnenie takýmto spôsobom racionálnejšie a efektívnejšie.

Podľa **Staroňovej - Sičákovej - Beblav** (2006) obec je samostatný právny subjekt (právnický osoba), ktorý je samostatným územným a správnym celkom, združujúcim osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Na Slovensku je cca 2900 obcí, z toho je 138 miest. Mesto je obec, ktorá bola zákonným spôsobom vyhlásená za mesto.

Základnou črtou samosprávy je podľa **Belajovej – Balážovej** (2004) demokratický výkon medzi občanmi. Už vo svojej podstate poukazuje na vlastnú správu vecí verejných, ktoré sú uskutočňované vo vymedzenom území občanmi, prostredníctvom volených zástupcov. Samosprávu podľa autoriek vykonávajú subjekty verejnej správy, pre ktoré je charakteristické, že nie sú orgánmi štátu, ale sú neštátnymi právnickými osobami zriadenými zákonne a ich kompetencie sú vymedzené zákonom, prípadne vznikajú na základe dobrovoľného združovania osôb.

Žárska a Hamalová (2002) tvrdia, že územnosprávne celky môžu naplňať svoju podstatu len v prípade, že sú súčasne ekonomickými celkami. Teda to znamená, že disponujú vlastným majetkom, zostavujú rozpočet, vykonávajú podnikateľskú činnosť a kontrolujú všetky činnosti na zverenom území.

Samospráva je verejná správa, ktorú vykonávajú iné verejnoprávne subjekty, než štát. Je organizujúcou činnosťou, ktorá zabezpečuje mocensko-ochranné pôsobenie územných a záujmových korporácií a ich orgánov, uvádza **Škultéty** (2000).

Samospráva je podľa **Belajovej - Balážovej** (2004) oprávnenie obcí a regiónov samostatne rozhodovať a uskutočňovať právom vymedzený okruh záležitostí, ktoré sú priamo späté so správou obcí a ich majetku.

Machajová (2000) hovorí, že samospráva je časť verejnej správy vykonávaná subjektami odlišnými od štátu. Svoju subjektivitu v istom zmysle odvodzujú od štátu a súčasne sú štátom aprobované. Týmito subjektami sú verejnoprávne korporácie. Sú výrazom decentralizácie výkonu verejnej moci. Predmetom samosprávy je správa časti verejných vecí v územnom celku (na úrovni obce či regiónu), alebo správa časti verejných vecí spojená s výkonom určitého špecifického, tzv. slobodného povolania.(profesijné komory).

Gozora – Harbutová (2005) uvádzajú, že územná samospráva je spoločenstvom fyzických osôb, vytvorené na územnom základe, ktoré môže byť samostatne spravované, má vlastné záujmy a potreby, odlišné od celospoločenských.

Nižňanský – Pilát (2001) zastávajú názor, že územná samospráva nie je štátnou správou. Nevykonáva svoju činnosť v mene štátu, ale v mene občana, ktorý trvalo býva na území spravovanom príslušnou samosprávou. V jeho prospech plní úlohy zverené do jej pôsobnosti zákonom, ale aj úlohy, na ktoré sa občania príslušnej samosprávy dohodnú.

Podľa **Švantnerovej** (1995) možno samosprávu charakterizovať ako inštitút osobitnej formy spoločenského riadenia, blízky demokratickému systému riadenia spoločnosti. Pri jej plnom rozvoji sa vyznačuje nasledujúcimi všeobecnými znakmi:

- je to vysoká intenzita vplyvu občanov na rozhodovanie o spoločných veciach a ich bezprostrednou zodpovednosťou za výsledky, ktoré sú vyvolané rozhodnutím,
- úzka spätosť s demokratickými formami tvorby a realizácie vôle ľudu, ktorá sa odvíja od komplexného chápania človeka v pracovnom a spoločenskom procese.

Samospráva je jednoznačne spätá s regiónom a predstavuje formu verejnej správy i verejnej vlády. Medzi najvýznamnejšie úlohy územnej samosprávy patrí vytváranie prirodzeného centra spoločenstva občanov v správnom regióne, zodpovednosť za konkrétnu úroveň poskytovania verejných statkov, reprezentovanie a vytváranie pluralitného systému širokej palety názorov v regióne prostredníctvom volených zástupcov a koordinovanie vzájomných vzťahov so štátnou správou. Samospráva je formovaná zdola nahor, uviedol **Tej** (2002). Ďalej uvádza, že samospráva už vo svojej podstate poukazuje na správu vecí vlastným subjektom, keď si občania vlastnými silami realizujú prevažnú časť úloh správy prostredníctvom subjektov verejnej správy, pre ktoré je charakteristické, že nie sú orgánmi štátu, ale neštátnymi právnickými osobami zriadenými zákonne, a že ich samosprávne úlohy vymedzuje zákon.

Podľa **Hamalovej** (1995) samospráva predstavuje činnosť spojenú so správou verejno-občianskych záležitostí a sledujúcu predovšetkým záležitosti určitých územných komunít: obcí, miest, regiónov. Je reprezentovaná sústavou územných jednotiek, ktorých riadiace inštitúcie sú volené občanmi a títo sa podieľajú buď priamo, alebo nepriamo na ich výkone, ktorý súvisí so správou verejných záležitostí zverených zákonom do ich kompetencie.

Územnú správu chápe **McLeod** (2002) ako určitú organizovanú jednotku, ktorej pravidlá usporiadania sa riadia týmito hodnotami:

- sloboda – právo samosprávy slobodne, bez zásahu štátu alebo iných subjektov rozhodovať o záležitostiach v obvode svojho pôsobenia
- demokracia – umožňuje občanom a subjektom rozhodovať o záležitostiach svojho územia
- decentralizácia – je spájaná s procesom postupnej kreácie inštitúcií štátnej správy v územných obvodoch, zmenou systému regionálneho plánovania, presúvaním jeho výkonu na regióny a obce, rozlišovaním kompetencií samosprávy na úkor štátnej správy
- sociálny blahobyt – hodnota založená na miere a kvalite sociálneho blahobytu je významným faktorom demokratizmu občianskej spoločnosti a súčasťou decentralizovanej modernej verejnej správy.

Podľa **Hamalovej** (2002) územná samospráva je jednou z inštitúcií verejnej správy, ktorej spoločným cieľom je obstarávanie vecí verejného záujmu.

Iný pohľad na územnú samosprávu je definovaný v **Európskej Charte miestnej samosprávy** (1985), v ktorej sa píše: Miestna samospráva je prirodzeno-právny inštitút, ktorý je výrazom práva a schopnosti obyvateľstva spravovať tú časť verejných záležitostí, ktorá patrí medzi jeho vlastné.

Švantnerová (1995) tvrdí, že miestne samosprávy môžu rozvíjať miestnu ekonomiku najmä preto, že:

- mnohé sú vlastníkami majetku a vlastnia podniky s významným postavením na svojom území,
- majú rozhodovaciu právomoc a môžu ju použiť v mnohých oblastiach pri poskytovaní pomoci existujúcim a novo vznikajúcim podnikom,
- často majú prístup k informáciám a širokým sieťam inštitúcií, ktoré je možné využiť na rozvoj ekonomiky na svojom území.

Tvrdoň – Hamalová – Žárska (1995) opisujú samosprávu ako určitý systém riešenia verejných záležitostí v krajine. Samospráva je reprezentovaná sústavou orgánov, ktoré garantujú záujmy obyvateľstva a skupín obyvateľstva, pričom môže ísť o záujmovú samosprávu alebo územnú samosprávu.

Samospráva na úrovni municipality je nielen prejavom verejnej moci, ale aj výrazom práva a zodpovednosti orgánov samosprávy v medziach zákona a v rámci vymedzených kompetencií riadiť podstatnú časť verejných záležitostí vo svojom území, tvrdia **Švantnerová – Kožiak** (2005). Prednosti miestnej samosprávy sú:

- vykonávajú ju priamo obyvatelia municipality prostredníctvom inštitútu miestneho referenda,
- vykonávajú nepriamo cez demokraticky zvolených zástupcov,
- rešpektuje princíp subsidiarity,
- výkon samosprávy je pod kontrolou obyvateľov municipality.

Balážová – Belajová (2004) sú toho názoru, že územnú samosprávu vykonávajú obce a samosprávne kraje. Územná samospráva predstavuje oprávnenie regiónu a obcí samostatne rozhodovať, samoorganizovať a samozodpovedať za zákonom vymedzený okruh záležitostí, ktoré sú priamo späté so záujmami obyvateľstva žijúceho v území. Územná samospráva posilňuje priame zapájanie obyvateľstva do formovania i realizácie sociálneho a ekonomického rozvoja územia, v ktorom žije.

Géciová (2002) vymedzuje samosprávu ako správu vecí verejných najdemokratickejším spôsobom, teda priamo občanmi v rámci samosprávnych celkov,

ktorá sa spolu so štátnou správou, zúčastňuje na zabezpečovaní celospoločenských záujmov.

Hrtánek – Kohútik (2005) uvádzajú, že idea, vznik a vývoj samosprávy je spojená s formovaním občianskej spoločnosti. Teda spoločnosti, ktorá je mimo bezprostredného vplyvu štátnej moci. Samospráva je osobitnou formou vyjadrenia plurality názorov na miestnej úrovni v danej spoločnosti. A tým je významnou zložkou právneho štátu. Z toho vyplýva, že organizácia a uskutočňovanie verejných záležitostí na úrovni miest a obcí majú osobitý význam pre každého obyvateľa obce či mesta.

Územná samospráva nie je len miestom ekonomických aktivít, ale tiež miesto pre život jej obyvateľov, zdôrazňuje **Ishikawa** (1992).

Neubauerová (2002) uvádza, že optimálne fungovanie územnej samosprávy a financovanie jej potrieb tak, aby prinášali osoh občanom i štátu, je vo vyspelej spoločnosti výsledkom dlhodobého vývoja, pôsobenia mnohých faktorov, aplikácie mnohých poznatkov a zdokonaľovania, resp. zmien doterajšieho systému.

Podľa **Hamalovej – Žárskej** (1992) samospráva ako riadiaci subjekt prostredníctvom súboru nástrojov priamo alebo nepriamo ovplyvňuje, reguluje alebo určuje podmienky rozvoja. Zároveň je objektom riadenia subjektov, ktoré pôsobia z nadsystému. To znamená, že na reguláciu rozvoja ekonomiky má vplyv aj centrálna a regionálna úroveň riadiacich a rozhodovacích procesov.

Funkcie územných samospráv sú vymedzené jednotlivými národnými legislatívami. Existujú iba dve výnimky, a to miestne vyhlášky a miestne voľby. Pre miestne vyhlášky platí, že musia byť v súlade so zmluvou, smernicami a nariadeniami Európskej Únie. Právo voliť a byť volený vo voľbách do miestnych a regionálnych zastupiteľstiev majú mať všetci obyvatelia EÚ, ktorí majú trvalé bydlisko v danej obci, resp. v regióne, tvrdí **Kameníčková** (2001).

Aby mohla obec vykonávať verejnú správu, samozrejme v rozsahu svojej pôsobnosti, podľa **Stoláňa** (2002) potrebuje k tomu nevyhnutne určité prostriedky. Tieto prostriedky môžu byť materiálne, finančné, ale aj právne. Právomoc tak predstavuje právny prostriedok, ktorý spočíva v oprávnení obce vykonávať verejnú moc. Právomoc obce sa spája s územím obce, na rozdiel od právomoci štátnych orgánov, ktorá sa spája s pravidla so štátnym územím. Tiež ešte uvádza, že základom samosprávy je obec ako samostatný subjekt verejnej správy, ktorý je právne nezávislý od štátu a svoje kompetencie vykonáva samostatne vo vlastnom mene. Obec je samosprávna korporácia, ktorá má územný a zároveň osobný základ. Teda vznik a zánik obce je vždy spojený

s vymedzením územia a obyvateľov trvalo v ňom žijúcich. Vymedzenie územia je zároveň aj vymedzením teritória, na ktorom môže obec vykonávať svoje kompetencie. Obec ale nemusí byť zároveň vlastníkom územia nachádzajúceho sa v obci.

Grúň (2005) uvádza, že samospráva je verejnoprávnym pojmom a subjekty, nositelia samosprávy, sú verejnoprávnymi korporáciami. Každá samospráva sa právom spravovať vlastné záležitosti vymedzuje k iným samosprávnym, či nesamosprávnym subjektom, aj k jednotlivým členom samosprávneho spoločenstva. Ide teda o vymedzenie pojmu samosprávy, o miestne záležitosti a ich správu prostredníctvom miestnych subjektov konštituovaných v záujme samostatného spravovania týchto záležitostí. Ide o zabezpečovanie miestnych záležitostí bezprostredne spravovaných v záujme chodu a rozvoja miest a obcí.

Podľa **Marišovej a kol.** (2002) je samosprávny kraj verejnoprávna korporácia odlišná od štátu. Je samostatným právnym subjektom, právnickou osobou verejného práva, ale i súkromného práva. Z toho vyplýva, že samosprávny kraj samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť môže vstupovať do spoločenských vzťahov upravených právnymi normami, napríklad administratívnych, majetkovoprávných, pracovnoprávných a iných vzťahov.

Bernátová (1999) definuje úlohu samosprávy a reštrukturalizáciu ekonomiky tým, že na začiatku poznáva všetky možné príčiny nevhodnej štruktúry ekonomiky, potenciálu územia, ďalej jeho silných a slabých stránok vo vzťahu k zdravému rozvoju konkurencieschopnosti ekonomiky, pokračuje zvolením vhodnej stratégie ďalšieho rozvoja územia a na ňu nadväzujúcich úloh. Podľa autorky, sú niektoré nástroje, ktoré samospráve môžu pomôcť získať nové odvetvia priemyslu na definovanom území. K takýmto nástrojom patrí napríklad propagácia územia, založenie podnikateľského centra, inkubátora na založenie nových firiem, založenie obecného podniku, rozvoj infraštruktúry, tiež pomoc pri organizovaní vzdelávacej činnosti alebo školení pre podnikateľov či zamestnancov, alebo založenie regionálnej rozvojovej agentúry.

Samosprávy podľa autorov **Koven – Lyons** (2003) disponujú súborom nástrojov, prostredníctvom ktorých môžu ovplyvňovať rozvoj vlastnej ekonomiky. Na podporu miestnej ekonomiky sa zaraďujú:

- finančné stimuly, teda dotácie, pôžičky, podielové investície
- daňová politika – daňové oslobodenia, úľavy, úvery, odklad splátok daní
- nefinančné podpory – rozvoj infraštruktúry, tvorba priemyselných parkov, podnikateľských útvarov a zón.

Územná samospráva môže naplňať svoju podstatu len vtedy, ak disponuje vlastným majetkom, ktorý využíva pre verejné účelky, i pre podnikanie a disponuje aj vlastnými finančnými prostriedkami, zostavuje rozpočet, riadi, resp. reguluje všetky činnosti na zverenom území. Tieto činnosti predstavujú ekonomické aspekty miestnych samospráv a z hľadiska cieľov a funkcií samosprávnych jednotiek v demokratickom zriadení ich možno považovať za rozhodujúce pre ich existenciu a fungovanie, tvrdí **Gabašová (2002)**.

Podľa **Benča – Poláka (2000)** základným predpokladom samosprávy je občianska aktivita a rozvoj tvorivých vlastností človeka. Z tohto pohľadu nemá samospráva charakter len čisto právneho inštitútu, prípadne charakter politického inštitútu a prechádza medzi sociologicko-filozofické kategórie. V tomto zmysle je rozhodujúcim atribútom samosprávy vôľa k samospráve. Ďalej uvádzajú, že predpokladom pre fungovanie samosprávy je zabezpečenie nedotknuteľnosti (autonómnosti) tejto moci, držby kompetencií a prostriedkov. Predpoklad rešpektovania miestnej autonómie vychádza z princípu, že pokiaľ obec rozhoduje o otázkach, ktoré sú v jej samosprávnej kompetencii, vo vlastnej alebo prenesenej kompetencii štátom, nemôžu byť tieto anulované iným orgánom, okrem prípadu porušenia zákona. Nezávislosť samosprávy sa spravidla realizuje takto:

- slobodným určením priority obecných úloh
- určením spôsobu riešenia úloh v rámci obecnej právnej normy
- slobodným rozhodovaním o spôsobe združovania s inými obcami alebo ekonomickými subjektami
- slobodným rozhodovaním o spôsobe využívania obecného majetku

1. 6 Kompetencie obce

Pôsobnosť územnej samosprávy na Slovensku vymedzuje **Malíková (1992)** ako samostatnú a prenesenú, preto aj kompetencie samospráv delí na originálne a prenesené.

• Originálne

Medzi originálne kompetencie samosprávy patrí správa miestnej zelene, správa miestnych komunikácií, kanalizácie a komunálneho odpadu. Ďalej je to starostlivosť o predškolské zariadenia a základné školy, ako aj správa miestnych daní a poplatkov.

Originálne kompetencie vykonávajú samosprávy v zákonnom rámci a podľa vlastných možností.

Nižňanský, Pilát a Luščoň (2002) vymedzujú originálnu pôsobnosť ako pôsobnosť, ktorá je Ústavou a zákonmi viazaná na samosprávny územný orgán, ale samotný výkon pôsobností podlieha len jeho rozhodovacej právomoci a regulácii vlastnými všeobecne záväznými nariadeniami. Do výkonu originálnych kompetencií miestnych samospráv štátne orgány nemôžu zasahovať.

Od roku 2002 na základe **zákona č. 416/2001 Z.z.** o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky prešli na obce tieto originálne kompetencie:

Na úseku školstva:

- vymenúvanie a odvolávanie riaditeľov škôl a školských zariadení základných škôl,
- vykonávanie správy škôl a školských zariadení a zabezpečenie finančných prostriedkov na prevádzku a údržbu zo štátneho rozpočtu a vlastných zdrojov,
- zriaďovanie a zrušovanie základných škôl, základných umeleckých škôl, predškolských zariadení a školských klubov, centier voľného času, školských kuchýň a školských jedální a jazykových škôl pri základných školách,
- zostavuje plán a rozpočet pre školy a školské zariadenia, ktoré zriaďuje.

Na úseku sociálnej pomoci:

- zriaďovanie a kontrola zariadení sociálnych služieb (detský domov, krízové stredisko), poskytovanie starostlivosti v nich,
- rozhodovanie o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za túto službu,
- o poskytovaní prepravnej služby a o úhrade za túto službu.

Na úseku pozemných komunikácií:

- stavebno-technické vybavenie ciest a miestnych komunikácií,
- poskytovanie údajov z technickej evidencie ciest a miestnych komunikácií.

Na úseku zdravotnej starostlivosti:

- zriaďovanie a rušenie špecializovaných ambulancií.

Podľa **Belajovej – Balážovej** (2004) rozhodujúca zodpovednosť za výkon samosprávy spočíva v orgánoch obce. prostredníctvom orgánov obcí je výkon samosprávnych funkcií najintenzívnejší, čo vyplýva z kompetencií, ktoré stanovuje pre

orgány obce zákon o miestnom zriadení. Orgánmi obce, ako to vyplýva z ústavy a zo zákona sú obecné zastupiteľstvo (v mestách mestské zastupiteľstvo) a starosta obce (primátor mesta). Sú to volené orgány s rozhodovacou právomocou, pričom každý z nich rozhoduje samostatne bez vzťahu nadriadenosti a podriadenosti. Obec spravuje svoje vnútorné veci vo vlastnom okruhu pôsobnosti a prenesenom okruhu pôsobnosti. Pri výkone samosprávy obce koordinujú, ale aj priamo ovplyvňujú všestranný rozvoj svojho územia. Obce sú priamymi účastníkmi regionálneho rozvoja a regionálnej politiky.

- **Prenesené**

Nižňanský, Pilát a Luščoň (2002) vymedzujú prenesený výkon štátnej moci ako pôsobnosť, kde orgán územnej samosprávy je len mechanickým vykonávateľom daných pôsobností, ktoré naďalej zostávajú pôsobnosťami štátneho orgánu. Samosprávny orgán je tu viazaný okrem ústavy a zákonov aj ďalšími právnymi normami, a to: vyhláškami, smernicami a nariadeniami.

Podľa **Malíkovej** (1992) prenesené kompetencie sú zodpovednosťou štátnej správy, ktorá výkon týchto kompetencií deleguje územnej samospráve, v záujme vyššej efektivity výkonu prenesených kompetencií. Na výkon týchto kompetencií štát poskytuje obciam dotácie, pretože obec z vlastných príjmov financuje svoje potreby a nie potreby štátu.

Hamalová – Papánková (2005) uvádzajú, že v priebehu rokov 2002 – 2004 presunul štát na obce viac ako 400 kompetencií, ako aj s nimi súvisiaci majetok a finančné zdroje.

Zo **zákona č. 416/2001 Z. z.** štát preniesol na obce tieto kompetencie:

Na úseku školstva:

- tvorba podmienok na plnenie povinnej školskej dochádzky,
- výkon štátnej správy v I. a II. stupni vo veciach základných škôl, základných umeleckých škôl a školských zariadení.

Na úseku telesnej kultúry:

- rozvoj športu,
- organizovanie športových podujatí.

Na úseku vodného hospodárstva:

- rozhodovanie o používaní vôd,

- vydávanie súhlasu na stavby a zariadenia, ktoré môžu ovplyvniť vodné pomery,
- vydávanie povolení na vypúšťanie odpadových vôd.

Na úseku pozemných komunikácií:

- výkon pôsobnosti špeciálneho stavebného úradu pre miestne komunikácie v obecnom vlastníctve.

Ďalšie prenesené kompetencie boli **na úseku vedenia matrík, na úseku územného plánovania a stavebného poriadku, na úseku ochrany prírody a krajiny.**

Kosorín (2003) uvádza, že samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce:

- Orgánmi obce (obecné zastupiteľstvo a starosta obce) – volené orgány obce, prostredníctvom ktorých obec vykonáva všetky svoje samosprávne funkcie
- Hlasovaním obyvateľov obce
- Vyhlásené obecným zastupiteľstvom, ak ide o návrh na zlúčenie, rozdelenie alebo zrušenie obce, zavedenie alebo zrušenie verejnej dávky, miestneho poplatku alebo dane,
- Verejným zhromaždením obyvateľov obce – zvolávané obecným zastupiteľstvom na prerokovanie verejných vecí.

Bezáková a kol. (2006) tvrdí, že na plnenie úloh samosprávy obce, alebo ak to ustanovuje zákon, obec vydáva pre svoje územie všeobecne záväzné nariadenia. Nariadenie obce nesmie odporovať ústave, zákonu, všeobecne záväzným právnym predpisom ústredných orgánov štátnej správy. Toto nariadenie sa musí vyhlásiť vyvesením na úradnej tabuli obecného úrad v obci najmenej na 15 dní. Účinnosť nadobúda 15. dňom od vyvesenia.

- **Financovanie prenesených kompetencií**

Podľa zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, obec financuje úlohy vyplývajúce zo zákona, teda povinné. Výkon týchto úloh ukladá zákon a štátny rozpočet poskytuje finančné a materiálne prostriedky na ich zabezpečenie.

Obec financuje aj nepovinné úlohy, ktoré celkom nevyplývajú zo zákona, ale obec ich financuje z rôznych dôvodov, napríklad z dôvodu skvalitnenia služieb pre občanov. Nepovinné úlohy sa financujú z vlastných zdrojov obce.

1. 7 Decentralizácia kompetencií

Decentralizácia predstavuje významný prvok systému reformných procesov verejnej správy. Nielen z hospodárňuje, ale tiež aj zvyšuje efektívnosť verejnej správy. Decentralizácia verejnej správy mala podľa **Nižňanského** (2001) tri hlavné ciele:

- zvýšiť efektívnosť fungovania správy vecí verejných,
- posilniť štát ako celok a posilniť pozíciu centrálnej vlády, čo sa dosiahne oddelením politických funkcií od výkonných v ústredných orgánoch a presunom úloh a zodpovednosti z centrálnej na miestnu úroveň,
- posilniť postavenie územnej samosprávy a prispieť k vytvoreniu občianskej spoločnosti, je možné dosiahnuť odovzdaním právomocí na miestnu úroveň (proces decentralizácie) a podporou občianskej spoločnosti (proces politickej a ekonomickej liberalizácie).

Formy decentralizácie v podmienkach Slovenskej republiky boli vytýčené v **Koncepcii modernizácie a decentralizácie verejnej správy SR** (2001).

Formy decentralizácie:

- *prenesenie* – z ústredných orgánov na autonómne právnické osoby s ústavným základom,
- *delegovanie* – z ústredných orgánov na špecializované agentúry,
- *privatizácia*.

Uznesením č. 695/1999 Vláda SR schválila rámcový zoznam kompetencií, z ktorého sa vychádzalo v rámci prác na koncepcii decentralizácie a modernizácie verejnej správy. Pre del'bu kompetencií medzi štátnu správu a územnú samosprávu sa rozdelili kompetencie do troch kategórií:

- 1) *Kompetencie štátnej správy*, ktoré pozostávajú z tzv. Výlučných kompetencií. Výlučné kompetencie sú kompetencie, ktoré nemôžu byť pridelené žiadnemu inému subjektu, pretože sú vykonávané v záujme a v mene štátu a jeho obyvateľov. Medzi takéto výlučné kompetencie patria napríklad: fiškálna, mzdová, daňová a menová politika, obrana štátu, zahraničná politika, súdnictvo a správa štátneho majetku.
- 2) *Kompetencie územnej samosprávy* predstavujú zabezpečovanie širokej škály služieb občanom, najmä v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnej pomoci atď'. Platí, že zodpovednosť územnej samosprávy je v oblasti riadenia, kontroly vecnosti, ako aj financovania a v personálnych otázkach.

- 3) *Delené kompetencie* sú uplatňované v prípade verejných úloh, na ktorých výkone participuje štát aj územná samospráva. Práve táto skupina kompetencií predstavuje najproblémovejšiu kategóriu čo sa týka delenia kompetencií medzi štát a územnú samosprávu.

2 Cieľ práce

Cieľom našej práce je analýza zákona o obecnom zriadení a komentárov, ktoré boli vydané k nemu. Porovnávali sme tento zákon s jeho praktickou implementáciou v obci. Rozoberali sme aj názory viacerých autorov domácich, ako aj zahraničných, na kompetencie obce a ich výkon. Cieľom práce je taktiež preskúmanie zahraničnej spolupráce obce a nadviazaných vzťahov s viacerými partnermi. Problematika bola spracovaná na základe analýzy vďaka získaným informáciám od obecného úradu, z internetovej stránky obce, z časopisu Mojmirovčan, z knižných zdrojov, tiež spracovaním zákona o obecnom zriadení. Mnoho poznatkov sme získali aj preštudovaním PHSR obce Mojmirovce.

3 Metodika práce

Realizácia vytýčeného cieľa si vyžiadala preštudovanie mnohých informácií, ktoré s problematikou priamo alebo nepriamo súvisia, a vďaka ktorým bolo možné daný cieľ dosiahnuť.

Pre splnenie uvedeného cieľa bol zvolený nasledovný postup:

- oboznámenie sa s názormi domácich aj zahraničných autorov, ktorí majú rôzne názory na danú problematiku
- získanie podkladových údajov k charakteristike obce Mojmirovce a jej rozsiahlej histórie
- získanie všetkých potrebných a dostupných informácií, ktoré umožnia analyzovať stav obce Mojmirovce od obecného úradu
- preštudovanie časopisu Mojmirovčan, v ktorom sú pravidelné rubriky zamerané na informovanie a oboznámenie obyvateľov obce s plánovanými, ako aj s uskutočnenými zámermi obce
- oboznámenie sa s PHSR obce Mojmirovce, ktorý je významným dokumentom obce
- získanie mnohých užitočných informácií z internetovej stránky obce
- preštudovanie zákona o obecnom zriadení a komentárov k nemu

Materiálom pre spracovanie záverečnej práce boli nasledovné informácie:

- diela jednotlivých autorov, ktorí sa riešia danú problematiku
- dostupné historické pramene obce Mojmirovce
- časopis obce Mojmirovce – Mojmirovčan
- údaje poskytnuté obecným úradom v Mojmirovciach a tiež údaje o projektovej a partnerskej činnosti obce poskytnuté hlavnou projektantkou obce
- informácie z webovej stránky obce
- dokument PHSR obce Mojmirovce

Základnými metódami použitými pri spracovaní práce boli:

- zber a zhromažďovanie údajov
- analýza

- syntéza
- zdokumentovanie jednotlivých údajov
- porovnanie zákona s implementáciou kompetencií

4 Kompetencie obce a ich výkon vo vybranej obci

Zákon o obecnom zriadení nadobudol účinnosť od 1. 1. 2009. Má 6 častí a upravuje postavenie, práva a povinnosti obcí ako aj orgánov obcí. V **prvej časti** zákona je upravené postavenie obcí.

Zákon o obecnom zriadení definuje **obec** ako samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý združuje osoby s trvalým pobytom na jej území. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. V tejto definícii obce sa prejavuje viacstranný pohľad na pojem obce, pričom rozhodujúcimi komponentmi sú samosprávne spoločenstvo občanov, a tiež základná územná jednotka Slovenskej republiky. Podstata obce v sebe zahŕňa jednotu nasledujúcich 3 zložiek: *osobný (personálny) základ obce, územný (teritoriálny) základ obce a výkon obecnej samosprávy*.

Zákon ďalej ustanovuje, že základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. Pre združovanie obcí je typické, že musí dochádzať k „presunutiu“ určitých úloh a činností, ktorými disponuje samotná obec – na iný útvar.

Územie obce je územný celok, ktorý tvorí jedno alebo aj viac katastrálnych území. Vymedzenie územia obce priamo zákonom má veľký význam pre identifikáciu jej majetku a vymedzenie jej osobného základu. Obec bude vlastniť budovy, stavby a pozemky. Územie obce je rozhodujúcim kritériom pre posúdenie rozsahu kompetencií orgánov určitej samosprávy.

Obyvateľom obce je osoba, ktorá má trvalý pobyt na území obce. Zákon priznáva plné práva obyvateľov obce iba tým fyzickým osobám, ktoré majú v obci trvalý pobyt. Nebolo by správne, aby sa v plnom rozsahu podieľali na samospráve aj fyzické osoby, ktoré sú v obci iba dočasne, napríklad chatári, chalupári či cezpoľní študenti. Obyvateľom obce môže byť občan aj s iným než slovenským štátnym občianstvom. Preto slovenské štátne občianstvo nie je podmienkou, aby občan mohol byť obyvateľom obce.

Obyvatelia obce sa zúčastňujú na samospráve obce a majú **právo voliť** orgány samosprávy obce a takisto aj byť zvolení do týchto orgánov. Voľby sú prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi. Je to dôležité z hľadiska kontroly verejnej moci. Voľby do orgánov obcí sa konajú na základe všeobecného, rovného

a priameho volebného práva tajným hlasovaním. Právo voliť do orgánov samosprávy má občan, ktorý má v obci trvalý pobyt a dovŕšil v deň volieb 18 rokov veku.

Medzi ďalšie práva patrí **právo hlasovať** o dôležitých otázkach života a rozvoja obce, zúčastňovať sa na verejných zhromaždeniach obyvateľov obce a vyjadrovať na nich svoj názor, ako aj právo obracať sa so svojimi podnetmi a prípadnými sťažnosťami na orgány obce. Rokovania podľa zákona sú zásadne verejné. Teda každý obyvateľ obce sa môže zúčastniť na rokovaní a za podmienok stanovených v rokovacom poriadku obecného zastupiteľstva vyjadriť svoj názor k verejným záležitostiam. Nejde teda o univerzálne právo vyjadriť svoj názor vždy.

Obyvateľ obce sa podieľa na rozvoji a zveľadovaní obce a poskytuje pomoc jej orgánom. Obyvateľ je povinný ochraňovať majetok obce a tiež podieľať sa na ochrane a na zveľadovaní životného prostredia v obci. V prípade náhlej núdzy obyvateľa spôsobenej živelnou pohromou, haváriou alebo inou podobnou udalosťou, obec je povinná poskytnúť obyvateľovi nevyhnutnú okamžitú pomoc.

Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, ako aj všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnou pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická či fyzická osoba. Pod samostatnou pôsobnosťou chápeme spravovanie záležitostí obce. Účelom výkonu samostatnej pôsobnosti obce je zabezpečovať predovšetkým hospodársky, sociálny a kultúrny rozvoj územia obce, tvorbu a ochranu životného prostredia a uspokojovanie potrieb obyvateľov obce. Pri zabezpečovaní týchto úloh spolupracuje s politickými stranami a podnikateľskými subjektami v obci.

Samosprávu obce vykonávajú jej obyvatelia:

- a) orgánmi obce,
- b) hlasovaním obyvateľov,
- c) verejným zhromaždením.

Obec pri výkone samosprávy najmä:

- a) vykonáva úkony súvisiace s hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce
- b) zostavuje a schvaľuje rozpočet obce
- c) rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov
- d) usmerňuje ekonomickú činnosť
- e) vytvára účinný systém kontroly

- f) zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, cintorína a tiež kultúrnych a športových zariadení

Na obec je možné zákonom preniesť niektoré úlohy štátnej správy v takom prípade, ak je ich plnenie takýmto spôsobom racionálnejšie a efektívnejšie. Obec má dvojakú pôsobnosť – samostatnú a prenesenú. Preto rozlišujeme 2 základné okruhy záležitostí. V prvej oblasti výkon týchto záležitostí zabezpečuje obec, a to vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť. V druhej ide o výkon záležitostí verejnej správy, ktoré sú na obec prenesené zo štátu jednotlivými právnymi predpismi. V tomto rozdelení pôsobnosti obce sa prejavuje dualizmus verejnej správy na Slovensku. Presun pôsobnosti na miestny orgán je opatrením na riešenie nečinnosti obce pri prenesenom výkone štátnej správy. Cieľom je zabrániť hroziacej škode, ktorá by mohla vzniknúť v dôsledku nečinnosti obce.

Obec môže vo veciach územnej samosprávy vydávať **nariadenia**. Takéto nariadenie však nesmie byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, zákonmi a medzinárodnými zmluvami. Vo veciach, v ktorých obec plní úlohy štátnej správy, môže vydávať nariadenie len na základe splnomocnenia zákonom a v jeho medziach. Každý návrh nariadenia, o ktorom má rokovať obecné zastupiteľstvo, zverejní obec jeho vyvesením na úradnej tabuli v obci najmenej 15 dní pred rokovaním obecného zastupiteľstva. Návrh sa takisto zverejní aj na internetovej adrese obce v tej istej lehote. Priamo zákonom sa ustanovujú dva druhy nariadení. Nariadenia, ktorými sa plnia úlohy z oblasti samosprávy obce a sú preskúmateľné iba z hľadiska zákonnosti a ústavnosti. Do ich obsahu nemôže zasahovať vláda, ani ministerstvá. Nariadenia obce vydané na základe zákona vo veciach, v ktorých obec plní úlohy štátnej správy, však musia byť v súlade s nariadeniami vlády a vyhláškami. Všeobecne záväzné nariadenie môžeme charakterizovať ako právny akt vydaný obecným zastupiteľstvom, ktorého obsah je záväzný pre všetky fyzické aj právnické osoby trvalo alebo prechodne sa zdržiavajúce na území obce.

Obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov. Tiež môže využiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Štát môže poskytnúť obci štátnu dotáciu na plnenie rozvojového programu alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem. Ustanovenie upravuje príjmy obce, z ktorých sa financuje jej samospráva. Ide jednak o vlastné príjmy obce plynúce z jej majetku a príjmy z daní a poplatkov, jednak štátne účelové a neúčelové dotácie. Obec však môže dostávať aj dary od

fyzických i právnických osôb, a iné dobrovoľné príspevky a na samosprávu môžu občania prispievať aj formou dobrovoľných zbierok. K príjmom tiež patria aj výnosy blokových pokút a výnosy pokút za priestupky.

Majetkom obce sú všetky veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce. Majetok obce je možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Obec má tie isté práva pri nakladaní s majetkom ako iné právnické osoby. Treba rozlišovať medzi pojmami vlastníctvo a majetok. Vlastníctvo znamená, že máme absolútnu moc nad vecou, ale majetok je len materiálny obsah pojmu vlastníctva a vzťahuje sa vždy na nejaký subjekt - vlastníka. Teda vzťah vlastníctva a majetku je vzťahom vlastníka a predmetu.

Základom finančného hospodárenia obce je **rozpočet obce**, ktorý sa zostavuje na jeden kalendárny rok. Rozpočet musí byť pred schválením zverejnený najmenej na 15 dní, aby sa k nemu mohli obyvatelia vyjadriť. Rozpočty obcí patria medzi verejné rozpočty, preto ich tvorba, rozdeľovanie a používanie je verejnou vecou. Peňažné vzťahy v rámci rozpočtového hospodárenia obcí vychádzajú zo zásady nenávratnosti – subjekty ktoré prispievajú do rozpočtov nemajú nárok na spätné pridelenie peňažných prostriedkov.

Orgány obce upravuje **druhá časť zákona** o obecnom zriadení.

Orgánmi obce sú:

- a) obecné zastupiteľstvo
- b) starosta obce

Vzájomný vzťah orgánov obce je podmienený tým, že oba orgány sú orgány s originálnou kompetenciou a majú rovnocenné postavenie, každý na svojom úseku pôsobnosti.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce. Je zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, určuje zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce. Medzi jeho ďalšie kompetencie patrí schvaľovanie rozpočtu obce a územného plánu obce, ako aj rozhodovanie o miestnych daniach a poplatkoch.

Obecné zastupiteľstvo tiež zvoláva verejné zhromaždenia občanov na prerokovanie obecných vecí, ak je to potrebné. Podľa potreby sa môže schádzať aj samotné obecné zastupiteľstvo, ale najmenej by to malo byť raz za dva mesiace. Zvoláva ho a vedie starosta. Rokovanie obecného zastupiteľstva prebieha vždy v zbore.

Zastupiteľstvo je spôsobilé rokovať a uznávať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých poslancov. Na prijatie uznesenia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov. Na prijatie nariadenia je treba súhlas trojpäťinovej väčšiny prítomných poslancov. Každé rokovanie obecného zastupiteľstva je verejné, okrem výnimky, ak predmetom rokovania sú informácie chránené podľa osobitných zákonov. Obecné zastupiteľstvo je najvyšší orgán so základnou pôsobnosťou, od ktorej je odvodená pôsobnosť ostatných orgánov obce zriadených obecným zastupiteľstvom. Tento orgán by mal svoju činnosť vykonávať v spojení s občanmi a nevyhnutná je ich stála kontrola.

Starosta je predstaviteľom obce a zároveň najvyšším výkonným orgánom. Medzi povinnosti starostu obce patrí zvolávanie a vedenie zasadnutia obecného zastupiteľstva, výkon obecnej správy, zastupovanie obce vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám. Starosta je štatutárnym orgánom v majetkovoprávných vzťahoch obce, zamestnancom obce v pracovnoprávných vzťahoch a správnym orgánom v administratívnych vzťahoch. V prípade neprítomnosti alebo nespôsobilosti starostu, úrad preberá jeho zástupca. Je zvolený na návrh starostu z poslancov obecného zastupiteľstva. Zástupca môže byť kedykoľvek odvolaný obecným zastupiteľstvom. Ak je v obci zriadená obecná rada, zástupca starostu je po celý čas jej existencie po celé svoje funkčné obdobie jej členom. V neprítomnosti starostu, zástupca zvoláva a vedie zasadnutia obecnej rady. Ak by zanikol mandát starostu pred uplynutím jeho funkčného obdobia, plní všetky úlohy starostu jeho zástupca. Starosta je nezávislý predstaviteľ obce, ktorý v žiadnom prípade nesmie dať prednosť osobným záujmom pred obecnými. Funkcia starostu je budovaná na monokratickom princípe na rozdiel od obecného zastupiteľstva.

Obecné zastupiteľstvo môže zriadiť obecnú radu. Obecná rada je zložená z poslancov obecného zastupiteľstva a je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom obecného zastupiteľstva. Môže byť tiež poradným orgánom starostu obce.

Obecná rada vykonáva svoju činnosť predovšetkým vtedy, keď nezasadá obecné zastupiteľstvo a odzrkadľuje zloženie politických strán v obecnom zastupiteľstve obce.

Obecné zastupiteľstvo môže ďalej zriaďovať komisie ako svoje poradné a kontrolné orgány.

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva aj starostu. Zabezpečuje organizačné a administratívne veci ako napríklad: písomnú agendu orgánov obce, vypracúva odborné podklady na rokovania a rovnako vykonáva

nariadenia a rozhodnutia starostu obce a obecného zastupiteľstva. Prácu obecného úradu organizuje starosta. Obecný úrad nemá právnu subjektivitu, jeho vnútornú organizáciu určuje obecné zastupiteľstvo.

V obci môže byť zriadená aj funkcia **hlavného kontrolóra**. Volí ho a odvoláva obecné zastupiteľstvo. Kvalifikačným predpokladom na túto funkciu je ukončené minimálne úplné stredné vzdelanie. Hlavný kontrolór je volený na 6 rokov. Jeho funkčné obdobie sa začína dňom, ktorý je určený ako deň nástupu do práce. Hlavný kontrolór je dôležitá osoba, pretože má na starosti kontrolu zákonnosti, účinnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri nakladaní s majetkom a majetkovými právami obce. Kontrolnej činnosti podľa zákona podlieha:

- a) obecný úrad
- b) rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené obcou
- c) právnické osoby, v ktorých má obec majetkovú účasť
- d) osoby, ktorým boli poskytnuté z rozpočtu obce účelové dotácie alebo finančné výpomoci

V obci býva tiež zriadená obecná polícia, ktorej postavenie a úlohy upravuje osobitný zákon.

V **tretej časti zákona** o obecnom zriadení sú upravené formy a zásady spolupráce obcí. Obce môžu spolupracovať na základe zmluvy uzavretej na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti, ďalej na základe zmluvy o zriadení združenia obcí, zriadením alebo založením právnickej osoby podľa osobitného zákona. Majetok, ktorý na základe spolupráce obce získajú sa stáva spoluvlastníctvom všetkých obcí a podiel na tomto majetku zodpovedá sume vložených prostriedkov.

Spolupráca obcí sa riadi zásadami zákonnosti, vzájomnej výhodnosti a súladu s potrebami obyvateľov obcí. Obce majú pri vzájomnej spolupráci rovnaké postavenie. Rozlišujeme vnútroštátnu a medzinárodnú spoluprácu.

Obce taktiež môžu zriaďovať **združenia obcí**. Združenie obcí je právnická osoba a nadobúda právnu subjektivitu dňom registrácie. Návrh na registráciu sa podáva obvodnému úradu v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa nachádza sídlo združenia. Predmetom činnosti združenia obcí je najmä oblasť sociálnych vecí, starostlivosti o životné prostredie ako napríklad odvoz a spracúvanie komunálneho odpadu, ďalej miestna doprava, školstvo, kultúra a cestovný ruch. Na platnosť zmluvy

o zriadení je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých poslancov obecného zastupiteľstva každej obce.

V tejto časti zákona sú tiež upravené podmienky medzinárodnej spolupráce. Podľa zákona o obecnom zriadení obec môže v rozsahu svojej pôsobnosti spolupracovať s územnými a správnymi celkami alebo s úradmi iných štátov. Má právo stať sa tiež členom medzinárodného združenia územných celkov alebo územných orgánov. Ale takáto dohoda alebo členstvo nesmie byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými a ostatnými zákonmi. Viaceré obce sa v súčasnosti zúčastňujú nejakým spôsobom medzinárodnej, najmä cezhraničnej spolupráce. Najrozšírenejšou formou je usporadúvanie spoločných kultúrnych podujatí, udržiavanie miestnych tradícií a zvykov a pod. Postupne sa však rozširujú aj náročnejšie formy spolupráce v oblasti verejnoprospešných služieb, zásobovania elektrickou energiou, vodou, pomoc pri požiaroch a živelných pohromách, atď.

Štvrtá časť zákona pojednáva o možnosti **vyhlásenia obce za mesto**. Za splnenia určitých podmienok môže Národná rada k 1. januáru na návrh vlády vyhlásiť obec za mesto. Tieto podmienky spĺňa obec, ktorá:

- 1) je hospodárskym, administratívnym a kultúrnym centrom alebo centrom cestovného ruchu alebo kúpeľným mestom,
- 2) zabezpečuje služby aj pre obyvateľov okolitých obcí,
- 3) má zabezpečené dopravné spojenie s okolitými obcami,
- 4) má aspoň v časti územia mestský charakter zástavby,
- 5) má najmenej 5 000 obyvateľov.

Obec je možné vyhlásiť za mesto aj keď nespĺňa podmienku počtu obyvateľov, ak je to opodstatnené vzhľadom na splnenie ostatných vyššie uvedených predpokladov. Návrh na vyhlásenie obce za mesto podáva vláda Národnej rade Slovenskej republiky na základe žiadosti obce. Obec podáva žiadosť prostredníctvom obvodného úradu v sídle kraja. Na Slovensku je 17 miest s počtom 3 tisíc až 5 tisíc obyvateľov, ale až 75 obcí s tým istým počtom. Okrem toho je 8 obcí s počtom od 5 do 10 tisíc obyvateľov. V súčasnosti máme na Slovensku i mestá, ktoré nemajú ani 3 tisíc obyvateľov, ale sú významným kúpeľným, či kultúrnym miestom. Nie je možné ustanoviť počet obyvateľov kategoricky.

Povinnosti a oprávnenia poslancov obecných zastupiteľstiev upravuje **piata časť zákona** o obecnom zriadení. **Poslanec** je oprávnený najmä:

- a) predkladať svoje návrhy obecnému zastupiteľstvu a ostatným orgánom,
- b) interpelovať starostu a členov obecnej rady vo veciach týkajúcich sa výkonu ich práce,
- c) zúčastňovať sa na previerkach, na kontrolách, na vybavovaní sťažností a oznámení, ktoré uskutočňujú orgány obce,
- d) požadovať vysvetlenia od fyzických a právnických osôb, ktoré podnikajú v obci alebo sú zriadené obcou
- e) požadovať vysvetlenia od štátnych orgánov vo veciach potrebných pre riadny výkon poslaneckej funkcie.

Za výkon poslaneckej funkcie môže obec poskytnúť poslancovi odmenu, funkcia poslanca sa vykonáva bez prerušenia pracovného alebo obdobného pomeru. Všetky náklady vzniknuté poslancovi pri výkone svojej funkcie sú mu preplatené obcou. Poslanec je povinný na požiadanie informovať voličov o svojej činnosti a činnosti obecného zastupiteľstva. Povinnosti a oprávnenia poslancov obecného zastupiteľstva zákon uvádza len demonštratívne, pretože nesmieme zabúdať, že každý poslanec je zároveň obyvateľom obce.

Posledná, **šiesta časť zákona**, obsahuje záverečné, prechodné a zrušovacie ustanovenia.

4. 1 História obce

História obce Mojímírovce siaha až do čias dávneho Uhorska. V roku 1156 bola zaznamenaná prvá písomná zmienka o tejto obci. Kedysi sa obec nevolala Mojímírovce, ale Ilmer. Keďže v oblasti obce rástlo veľa brestov, názov vznikol práve zo slova *ilm*, to je staré slovanské slovo označujúce brest.

Symbolom obce Mojímírovce na pečiatkach je viničný list s dvoma strapcami hrozna, čo odzrkadľuje aj vzťah obce k vinohradníctvu. História vinohradníctva má dlhú tradíciu. Obec vlastní mnoho vinogradov s veľkou rozlohou. Tak ako dnes, aj v minulosti sa tu vyrábalo výborné a široko ďaleko známe víno.

V Mojímírovciach žila významná a bohatá rodina Huňadyovcov, ktorá tu nechala postaviť krásny kaštieľ v barokovom slohu (neskôr po požiari bol prestavaný do klasického). V okolí kaštieľa bol park, ktorý v tých časoch patril medzi najkrajšie parky

Horného Uhorska. Žrebčín, ktorý bol pýchou grófa Huňadyho, bol v tej dobe najmodernejším v Európe. Momentálne je táto časť novozrekonštruovaná a slúži ako luxusné ubytovanie. V Mojmirovciach sa konali prvé konské dostihy v celom Uhorsku. Bola to veľmi významná udalosť a na jej pamiatku sa v obci každoročne v máji konali konské preteky spojené s ľudovými remeslami. V poslednej dobe sa však od tohto zvyku upustilo. Kaštieľ bol postavený v roku 1721. V súčasnosti je využívaný ako hotel, tiež ako rekreačné a vzdelávacie stredisko.

Významnou osobnosťou slovenských dejín, ktorá sa spája s obcou Mojmirovce je Anton Grasalkovič, ktorý sa tu narodil. Pôsobil za čias Márie Terézie ako verejný činiteľ, okrem toho bol povýšený do barónskeho stavu a neskôr získal titul grófa. Bol vlastníkom rozsiahlych pozemkov v bývalom Uhorsku, Anton Grasalkovič je autorom mnohých kaštieľov a palácov, jedným z nich je aj terajší prezidentský palác v Bratislave.

V 19. storočí bol v obci zaznamenaný rozkvet remeselníctva. V roku 1871 tu bolo 44 remeselníkov, najviac čižmárov. Bolo tu založené úverové družstvo, továreň na výrobu šumivého vína, tehelňa. Existoval tu aj bitúnok a pivovar.

20. storočie - okrem II. svetovej vojny - sa nieslo v znamení rozvoja, modernizácie a budovania. Treba spomenúť elektrifikáciu, plynofikáciu, výstavbu čističky odpadových vôd, budovanie kanalizácie, výstavbu regionálnej základnej školy, budovanie komunikácií a chodníkov. Obec zaznamenala aj výrazný rozvoj poľnohospodárstva.

Po celospoločenských zmenách v roku 1989 vidieť výrazný rozvoj podnikania. Vznikali malé prevádzky s približne desiatimi zamestnancami, drobné služby, rozvoj školstva a obchodnej siete. V deväťdesiatych rokoch 20. storočia vyrástol u nás aj úplne nový podnik na zelenej lúke Tauris Nitria, s.r.o.. Vzhľadom na to, že obec má pradávnú tradíciu poľnohospodárstva, modernizácia a rozvíjanie v tejto oblasti bolo veľmi výrazné.

Obec Mojmirovce sa môže popýšiť mnohými historickými pamiatkami, ktoré sú na jej území. Nachádzajú sa tu 3 národné pamiatky, ktoré sú zapísané do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu Slovenskej republiky. Prvou z nich je Kaštieľ, ktorého vznik a terajšie využitie som už vyššie spomínala. Je objektom, ktorý prispieva k rozvoju obce a je lákadlom návštevníkov do obce. Druhou národnou pamiatkou je park, ktorý vytvára krásne prostredie okolo Kaštieľa. Je zároveň aj chráneným areálom, na ktorý sa vzťahuje III. stupeň ochrany. Kostol svätého Ladislava je tretou pamiatkou

a nachádza sa priamo v centre obce. Nedávno bol zrekonštruovaný z vonkajšej aj z vnútornej strany, takže je pýchou obce.

Ďalšími historickými pamiatkami v obci sú rímskokatolícka fara postavená v barokovom slohu a Kaplnka sv. Urbana pri vstupe do obci Mojmírovce. K pamiatkam tiež patrí morový stĺp, letohrádok kniežaťa Aldobrandiniho, známy ako Malý kaštieľ a židovský cintorín.

4.2 Obec Mojmírovce

Obec Mojmírovce leží na Nitrianskej tabuli, ktorá je súčasťou Podunajskej nížiny. Obec je vzdialená od mesta Nitra 14 km. Je typickou vidieckou obcou s rozvinutou poľnohospodárskou výrobou. Rozkladá sa v priestoroch Urmínskej kotliny pri potoku Cedron, po oboch brehoch sú vŕšky Nitrianskej kopcoviny.

Obec má administratívny vzťah ku krajskému mestu Nitra, kde sú situované všetky orgány štátnej správy. Vzhľadom na vzdialenosť (14 km) má mesto Nitra silný gravitačný vplyv. Je významným administratívno - správnym, kultúrno - historickým, vzdelanostným i výrobným centrom. Obec je súčasťou mikroregiónu CEDRON, ktorý je záujmovým združením právnických osôb.

Obec Mojmírovce má vybudovanú kompletnú environmentálnu infraštruktúru /vodovod, kanalizácia, čistička odpadových vôd/. Disponuje kompletným zdravotným strediskom a lekárnou. V obci je kompletne školstvo - materská škola, základná škola, základná umelecká škola, odborné učilište pre postihnutú mládež, možnosť rekvalifikačných štúdií a externé formy vysokoškolského a bakalárskeho štúdia. Obec má aj dobrú obchodnú a reštauračnú sieť.

Obec spravuje 4 cintoríny a dom smútku. Má množstvo zelených plôch vrátane historického parku. Ďalej disponuje veľkým spoločenským domom /veľká sála, kluby detí a mládeže, posilňovňa, knižnica/, športovým areálom /futbal, tenis, volejbal/ a poľovníckou strelnicou.

Rozloha obce je 19 862 965 m², z toho:

- zastavaná plocha tvorí 1 559 387 m²
- vodné plochy zaberajú 117 380 m²
- poľnohospodárska pôda je 17 760 292 m²

4.2.1 Najväčšie firmy v obci

Tauris Nitria, spol. s r.o. je dcérskou spoločnosťou akciovej spoločnosti TAURIS a.s. Zameriava sa na výrobu trvanlivých tepelne opracovaných a tepelne neopracovaných mäsových výrobkov. Spoločnosť vyrába mnohé známe druhy výrobkov s názvom Nitran, Pribina, Malokarpatská, Cedroň, Ponitran, Zoborská, Vysočina, , a iné. Výrobňa firmy bola uskutočnená v súlade s normami EÚ a preto môže spoločnosť vyvážať svoje výrobky do všetkých členských štátov. V roku 1998 dostala firma cenu Cenu SR za kvalitu od MH SR a Slovak Gold za kolekciu mäsových výrobkov. Pre obec je veľkým prínosom, pretože jej vytvára a šíri dobré meno.

Kaštieľ Mojmírovce s.r.o. je vo vlastníctve COOP Jednota. Je využívaný najmä ako hotel a kongresové centrum. Jeho kapacita je 100 lôžok a poskytuje mnoho služieb. Pre hostí ako aj pre domácich je k dispozícii bazén so saunou, tiež strelnica, tenisové kurty a telocvičňa. Konajú sa v ňom kongresy, vedecké sympóziá, recepcie, marketingové a firemné prezentácie.

Poľnohospodárske družstvo Mojmírovce patrí medzi malých producentov vína. V poslednom období sa rozhodlo zamerať viac na kvalitu než na kvantitu a výsledkom toho, je víno vysokej kvality zaradené medzi 5 najlepších šampiónov v kvalite. Vo firemných priestoroch sa nachádza moderná technológia na spracovanie hrozna. Hrozno je vďaka tomu v období zberu dopravované z vinice na spracovanie za veľmi krátky čas. Následne vyzrieva v nerezových nádobách alebo v drevených sudoch. Družstvo obhospodaruje 200 ha viníc, čo je obrovská rozloha. Víno je distribuované do celého Slovenska a aj do zahraničia.

4. 3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce

Demografické údaje patria k základným zdrojom informácií v podmienkach a predpokladoch ďalšieho rozvoja územia.

4.3.1 Počet trvale bývajúcich obyvateľov za rok 2007:

Tabuľka č. 1

Počet trvale bývajúcich obyvateľov:	2 694
muži	1 318
ženy	1 376

Zdroj: OÚ Mojmírovce

Ako sa vyvíjal počet obyvateľstva v obci Mojmírovce ilustruje tabuľka č. 2. Počet obyvateľov obce mal stabilne stúpajúcu tendenciu až do roku 1950, v nasledujúcom desaťročí sa počet obyvateľov stabilizoval a následne nastal postupný pokles až do roku 1991. Podľa najnovších informácií sa zaznamenáva nárast, ktorý je spôsobený prisťahovaním obyvateľstva z okolitých zánikových obcí a Nitry.

4.3.2 Retrospektívny vývoj obyvateľstva v obci Mojmírovce

Tabuľka č. 2

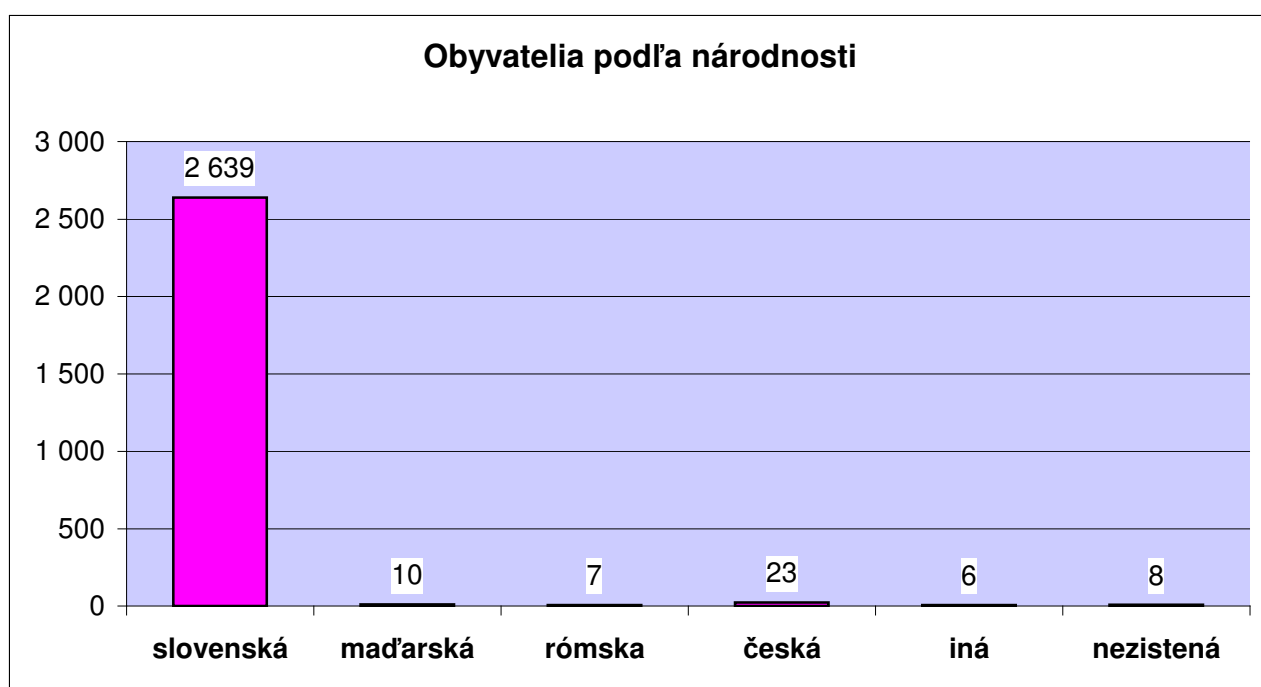
Rok sčítania	Počet obyvateľov
1800	2 826
1900	3 302
1940	3 347
1950	3 252
1960	3 279
1970	2 800
1980	2 732
1991	2 565
2001	2 694

Zdroj: OÚ Mojmírovce

4.3.3 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Z celkového počtu 2 694 obyvateľov je 1 355 ekonomicky aktívnych, čo je 50,2 % z celkového počtu trvalo bývajúcich obyvateľov. Počet nezamestnaných je 318. Polovica práceschopného obyvateľstva za prácou dochádza do krajského mesta Nitra a časť zostáva pracovať v obci.

4.3.4 Obyvateľstvo podľa národnosti:

Graf č. 1

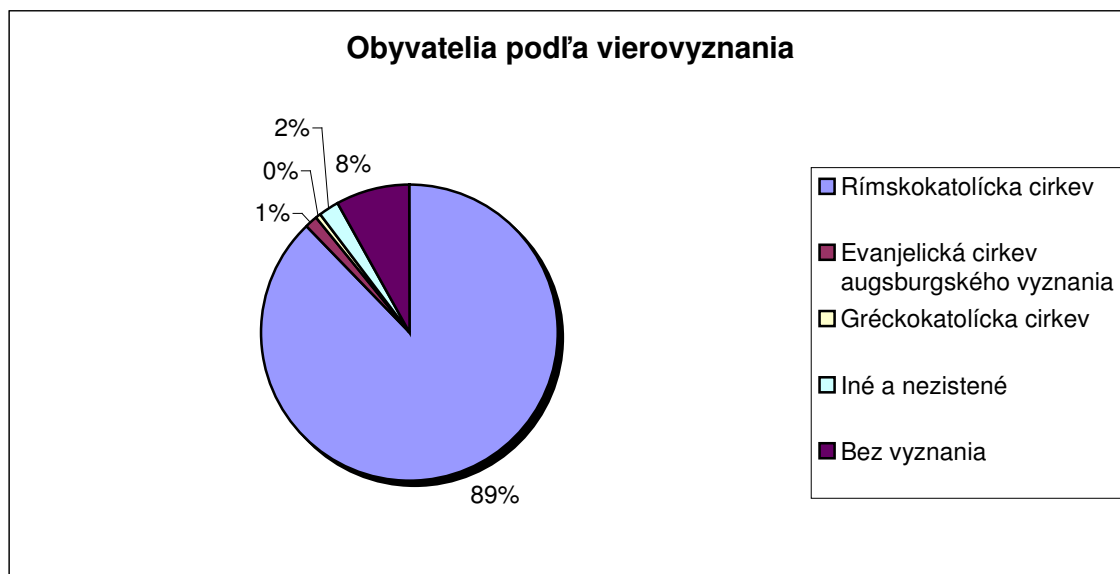
Zdroj: OÚ Mojímírovce

Podľa grafu vidíme, že najväčšie zastúpenie má v obci slovenská národnosť. Rómska menšina je zastúpená pomerne vo veľkom počte, čo ovplyvňuje aj samotný rozvoj obce a kvalitu života obyvateľov.

4.3.5 Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania:

Ako vidíme na grafe č. 2 v obci má väčšinové zastúpenie rímskokatolícka cirkev. Ostatné vyznania sú len minoritné, takmer zanedbateľné. Mnoho je ľudí bez vyznania, ktorí sa nehlásia k žiadnemu náboženstvu.

Graf č. 2

Zdroj: OÚ Mojmírovce

4. 4 Kompetencie obce a výkon v obci Mojmírovce

Obec zostavuje a schvaľuje rozpočet obce a záverečný účet obce

Obec Mojmírovce si vo vlastnej réžii ku koncu kalendárneho roka zostavuje rozpočet a tiež záverečný účet obce

Správa miestnych komunikácií, ver. priestranstiev, obecného cintorína, kult., šport. a ďalších obecných zariadení

Údržba z vlastných zdrojov, na správu verejných priestranstiev obec využíva aktivačné práce a zamestnancov obce

Verejnoprospešné služby

Obec využíva nezamestnaných občanov obce najmä na skultúrnenie prostredia v obci

Nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom	Odvoz komunálneho odpadu je zabezpečený každý týždeň v piatok. Do zberných nádob je zakázané dávať: papier, sklo, nebezpečný odpad, v prírode rozložiteľný odpad a PET fľaše. Tieto separované druhy odpadu môžu občania zaniest' do zberného dvoru v obci, raz mesačne sú odvážané PET fľaše pred domu.
Správa verejného osvetlenia	Zabezpečenie verejného osvetlenia je v správe obci, takisto aj jeho údržba
Rozhoduje o výške miestnych daní a poplatkov	Obec si sama určuje aké vysoké poplatky jej občania platia. Poplatok za psa: 5 eur Poplatok za odvoz odpadu osoba/rok: 16 eur Poplatok za časopis Mojmirovčan: 3,30 eur Daň z nehnuteľnosti, daň z pozemkov.
Zásobovanie vodou	Zásobovanie pitnou vodou je v Mojmirovciach vyriešené diaľkovodom Jelka-Galanta-Nitra, cez vodojem Močenok 2x 1500 m ³ , hygienické zabezpečenie pitnej vody je vrámci diaľkovodného systému. Rozvážacia vodovodná sieť je v obci riešená ako okružová v kombinácii s vetvovou vodovodnou sieťou.
Odvádzanie odpadových vôd	V obci Mojmirovce je vytvorená splašková kanalizačná sieť s čistením odpadových vôd v samostatnej ČOV Mojmirovce.

Vyčistené odpadové vody sú následne vypúšťané do Cabajského potoka.

Vlastná investičná činnosť a podnikateľská činnosť	Obec je jedným z akcionárov vodárenskej spoločnosti Cedron. Inú podnikateľskú činnosť nevykonáva.
Verejný poriadok v obci	Verejný poriadok zabezpečuje obec v spolupráci s Policajným zborom, ktorý sídli v obci.
Ochrana kultúrnych pamiatok v obci	Park je v správe obce a obec zabezpečuje jeho udržiavanie. Kaštieľ je vo vlastníctve COOP Jednota, táto spoločnosť sa stará aj o jeho údržbu. Kostol vlastní a udržiava cirkev.
Vedenie obecnej kroniky v štátnom jazyku	Matrika na obecnom úrade zabezpečuje evidenciu obyvateľov a vystavuje potrebné doklady.
Vypracúvanie programov sociálneho a hospodárskeho rozvoja	Obec si sama stará o vypracovanie programov.
Vypracúvanie programov cestovného ruchu	Programy cestovného ruchu sú vypracúvané obcou v spolupráci s ďalšími subjektami a niektoré programy sú vypracúvané projektovou firmou.
Zriaďovanie zariadení sociálnych služieb	V obci je zriadený Dom sociálnych služieb, vlastníkom priestorov je obec, prenajíma budovu podnikateľovi z Močenku.
Zakladanie a zriaďovanie škôl a školských zariadení	V obci Mojmírovce sú zriadené školy: materská škola, základná škola, základná umelecká škola, odborné učilište. Je tu aj školské zariadenie pre postihnuté deti,

ktoré vlastní súkromná osoba.

Vymenúvanie a odvolávanie riaditeľov škôl, ktoré zriaďuje, rozhodnutím obecného zastupiteľstva	Obec má vo svojej kompetencii vymenúvať a odvolávať riaditeľov škôl, ktoré sú v jej pôsobnosti.
Zostavuje obec plán a rozpočet pre školy a školské zariadenia, ktoré zriaďuje	Materskej škole zostavuje rozpočet a plán obec. Základná škola má právnu subjektivitu a preto si rozpočet zostavuje sama.
Správa škôl a škol. zariadení, ktoré zriaďuje obec	O správu materskej školy sa stará obec.
Rozhoduje o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za túto opatrovateľskú službu	Obec má povinnosť postarať sa o svojich občanov, ktorí nemajú príbuzných. V obci Mojmírovce nie je takáto osoba.
Obec zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje svoje rozpočtové a príspevkové organizácie	Obec Mojmírovce nemá zriadenú rozpočtovú ani príspevkovú organizáciu.
Obstarávanie územno-plánovacích podkladov a územno-plánovacej dokumentácie pre územie regiónu	O obstarávanie územno-plánovacích dokumentov sa stará obec.
Zriaďovanie orgánov obce a zvolávanie schôdze obecného zastupiteľstva	Obecné zastupiteľstvo sa stretáva minimálne 4 krát do roka. Bývajú aj mimoriadne situácie a vtedy sa zvoláva mimoriadne zasadnutie OZ.
Informovanie obyvateľov obce o dôležitých otázkach a o živote obce	Obec svojich občanov informuje prostredníctvom rozhlasu, farebného časopisu obce Mojmírovčan, vývesnej tabuli, internetovej stránky obce.
Podpora miestnych spolkov pôsobiach v obci	V obci Mojmírovce pôsobí viacero záujmových spolkov, ktoré každoročne

môžu požiadať o príspevok z rozpočtu
obce. obec má vyčlenené 1 % z
obecného rozpočtu na takéto účely.

Zdroj: vlastné spracovanie

4.5 Technická infraštruktúra

4.5.1 Miestne komunikácie a širšie dopravné vzťahy

Územie obce Mojmirovce je komunikačne napojené cestou III. Triedy III/5621. Prechádza aj obcami Svätoplukovo, Cabaj – Čápor a Poľný Kesov. Cesty v obci sú asfaltové a v horšom stave. Spolu tvoria cesty 37 km ciest a chodníky tvoria 3,5 km. Chýbajú parkovacie plochy.

4.5.2 Povrchové vody

Z vodohospodárskeho hľadiska územie obce Mojmirovce spadá do čiastkového povodia Nitra. Cez územie obce preteká aj potok Cedron, teda Cabajský potok, ktorý preteká severojužným smerom. Okrem toho, cez územie obce prechádza ešte koryto Dolinského potoka, ktorý sčasti tvorí aj hranicu s územím obce Veľká Dolina a ktorý sa vlieva do Cabajského potoka. Z ľavej strany do Dolinského potoka ústi potôčik Chrček (občasný tok). Všetky vodné toky sú zregulované, brehová vegetácia je nezapojená, jednostranná a prevažne chýba. V území obce Mojmirovce sa nenachádzajú žiadne vodné plochy.

4.5.3 Podzemné vody

Podzemné vody v Slovenskej republike tvoria hlavný zdroj pitnej vody, územie obce Mojmirovce spadá do *hydrogeologického rajónu č. 71 – neogén Nitrianskej pahorkatiny*. Utologická charakteristika najvýznamnejšieho hydrogeologického kolektora je *ílovce*.

Územie obce Mojmirovce tiež spadá do oblasti s výskytom artézskych studní s pozitívnou hladinou.

4.5.4 Energetika

Zásobovanie elektrickou energiou je zariadené zo vzdušného vedenia a v obci je vybudovaných 8 distribučných trafostaníc. Plynifikácia obce bola ukončená v roku 1980. Boli realizované stredotlakové rozvody, ktoré sú šetrnejšie k životnému prostrediu.

4. 6 Sociálna infraštruktúra

4. 6. 1 Stav bytov a domov

V obci Mojmírovce tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné. V súčasnosti sa tu nachádza 13 bytových domov, čo predstavuje 54 bytov. V obci je momentálne 25 rozostavaných domov a až 120 pozemkov vhodných na individuálnu výstavbu.

Stav bytov a domov (sčítanie v r. 2001):

Tabuľka č. 3

Domy spolu	913
Domy trvale obývané	897
• Z toho trvalo obýv. Domy rodinné	734
• Bytové domy spolu	10
○ Z toho trvalo obývané	10
Ostatné budovy	6
Trvale obývané ostatné budovy	4
Domy neobývané spolu	164

Zdroj: OÚ Mojmírovce

V obci bola v roku 2008 dokončená radová zástavba 12- tich bytov v lokalite Horná pažiť - malinovisko. Boli postavené byty 2-izbové a 3-izbové. Možnosť prenajať si takýto byt mali obyvatelia obce, ktorí podali žiadosť na OÚ už pri začatí výstavby v roku 2005. Obec poskytla obyvateľom možnosť prenajatia si bytu alebo tiež byt môže

prejsť do vlastníctva užívateľa. Takto bolo zabezpečené bývanie mnohým mladým ľuďom, ale aj takým, ktorí žili v trojgeneračných domovoch.

4. 6. 2 Zariadenia sociálnej infraštruktúry

V centre obce je umiestnené zdravotné stredisko, ktoré poskytuje zdravotnú starostlivosť nielen obyvateľom obce Mojmírovce, ale tiež obyvateľom okolitých obcí. Súčasťou zdravotného strediska je ambulancia detská, pre dospelých a tiež zubná ambulancia.

V obci je zabezpečená povinná školská dochádzka. Obec má svoju materskú školu a základnú školu. Okrem toho v obci sú ďalšie školské zariadenia a to Stredné odborné učilište s rôznymi špecializáciami, Základná umelecká škola a Kaštieľ Mojmírovce je v súčasnosti centrom vzdelávania, kde sa konajú rôzne kurzy, prednášky a školenia, je tu tiež možné externé vysokoškolské štúdium.

4.6.3 Infraštruktúra voľného času

V obci sú zabezpečené rôzne možnosti trávenia voľného času. je tu novovytváraná multifunkčná budova, kde je solárium, fitnes, kaderníctvo, nechťové štúdio.

V kultúrnom dome sú poriadané sezónne akcie, napríklad Deň matiek, ochutnávka vín či vystúpenia detí zo ZUŠ. V priestoroch kultúrneho domu je knižnica s internetom, klubové priestory s biliardom, s ping-pongovým stolom a stolným futbalom. Všetko je prístupné deťom a mládeži.

Futbalové ihrisko je miestom, kde sa ľudia stretávajú pri športovom oddychu, okolo ihriska je vybudovaný športový areál. Jeho súčasťou sú tenisové kurty, plocha pre hokejbal a tiež volejbalové ihrisko. Obec má ďalšie futbalové ihrisko – Pažiť.

V priestoroch základnej školy sú 2 telocvične, ktoré môžu využívať všetci obyvatelia obce. Kaštieľ je ďalším miestom aktívneho oddychu a rekreácie, keďže sa v jeho priestoroch nachádza plavecký bazén, sauna, strelnica, posilňovňa a iné.

V obci sa nachádzajú aj zariadenia ako požiarna zbrojnica, dom smútku a 5 cintorínov. Tiež sú tu administratívne budovy a sem patrí: obecný úrad, policajný zbor, pošta, bankomat.

4. 7 SWOT analýza

Tabuľka 3.

<i>SILNÉ STRÁNKY</i>	<i>SLABÉ STRÁNKY</i>
<u>Ľudské:</u> • Dievčenská folklórna skupina Lúčina • Detský folklórny súbor Zbojník • Dychová hudba Mojmirovská kapela • Veteran Car Club • Mládežnícky spevokol Happy Day • Detský klub Romale • Jednota dôchodcov • Klub fotografie a videa • Slovenský zväz zdravotne postihnutých • Dobré medziľudské vzťahy • Poľovnícke združenie • Výstava ovocia a zeleniny • Spevácky súbor Senior • Červený kríž • Obecný časopis Mojmirovčan • Futbalový klub • Činnosť krúžkov na ZŠ • Cyklistický klub • Stolnotenisový klub • 2 krúžky v MŠ • Školský časopis Školobežka • Hokejbalový oddiel • Zväz včelárov • Degustácia vín • ZUŠ – vokálno-inštrumentálna skupina • COOP Jednota • Vinobranie • Neziskové organizácie – Šťastný život, Mojmirovské kroky	<u>Ľudské:</u> • Neprispôsobiví spoluobčania • Chýba gynekológ • Odchod mladých ľudí za prácou do zahraničia <u>materiálne:</u> • Nevyhovujúci stav kultúrneho domu • Telocvična ZŠ v zlom stave • Chýba dom opatrovateľskej služby • Nedostatočná regulácia potoka • Chýba lavička cez potok • Chýba benzínová pumpa • Zlý stav malého kaštieľa a domu služieb • Chýba bezbariérový vstup do obchodov a úradov • Zlý stav chodníkov • Zlá kvalita obecných komunikácií • Neznačená hlavná križovatka • Zlý technický stav zdravotného strediska • Nedostatočné značenie ulíc • Chýbajú lavičky v parku • Zlý stav budovy športového areálu • Chýba detské ihrisko • Kaplnka v zlom stave • Chýbajú miesta na parkovanie

• Neformálny klub žien – cvičenie kalanetiky • Zväz chovateľov • Záujem zastupiteľstva o veci verejné • Lekáreň, lekár – všeobecný, zubár, pediater • Obvodné oddelenie PZ • Cezhraničná spolupráca s Rakúskom, Maďarskom – formálna a neformálna s Bulharskom a Srbskom • Voľné stavebné pozemky	<u>ekonomické:</u> • V obecnej časti Pažiť chýba obchod • Odchod obyvateľov za prácou mimo obce
<u>materiálne:</u> • Chránený park – kultúrna pamiatka • Kostol a kaštieľ – národné kultúrne pamiatky, • Kaplnka sv. Urbana • Poľovnícka strelnica • Bankomat • Telefónna sieť • Telefónny automat • Reštaurácia • Dom smútku, 5 cintorínov • Knižnica, kultúrny dom • Kanalizácia, plynovod, vodovod, čistička odpadových vôd • Rodný dom Antona Grassalkoviča • Internet • Odborné učilište • MŠ, ZŠ, ZUŠ <u>prírodné:</u> • Artézske studne • Kvalitná pôda • Zdroj termálnej vody • Potok Cedron	<u>prírodné:</u> • Čierne skládky, znečistené brehy potoka • Spaľovanie odpadov • Nedostatočná verejná zeleň • Poškodená obecná zeleň a verejné priestranstvá

• Úrodná pôda, vinohrady, ovocné sady <u>ekonomické:</u> • Poľnohospodárske družstvo • Výrobňa Tauris Nitria • Advokátska kancelária, autoservis, pošta • Pekáreň • Videopožičovňa • Čistiareň odevov, práčovňa • Šitie detského oblečenia • Výroba drevených hračiek • Kaderník , obuvník • Pedikúra, kozmetika • Obecná pálenica • Výroba nábytku, oprava obuvi • Kovomont, pneuservis • Dobré autobusové spojenie	
<i>PRÍLEŽITOSTI</i>	<i>OHROZENIA</i>
• Rozvoj cestovného ruchu a vidieckeho turizmu • Rekonštrukcia budovy športového areálu • Rekonštrukcia kultúrneho domu a telocvične • Likvidácia čiernych skládok • Vybudovanie lavičiek cez potok • Revitalizácia potoka Cedron • Dobudovanie chodníkov a miestnych komunikácií • Úprava križovatky a označenie ulíc • Vybudovanie benzínovej pumpy • Rekonštrukcia Malého kaštieľa a domu služieb • Vybudovanie domu opatrovateľskej služby	<u>lokálne:</u> • Nedostatok finančných prostriedkov • Regresia populácie • Nevysporiadané majetkovo-právne vzťahy • Vysťahovávanie mladých ľudí • Odliv mozgov <u>regionálne:</u> • Málo pracovných príležitostí • Prenos kompetencií na samosprávy bez finančnej podpory štátu (alebo len s minimálnou podporou) • Finančné zázemie obcí

• Vybudovať miesta na parkovanie • Úprava a rekonštrukcia verejných priestranstiev • Rozvíjať činnosti klubov detí a mládeže • Vybudovanie cyklotrás • Výstavba Wellness centra • Realizovať projekty cezhraničnej spolupráce	<u>národné:</u> • Slabý záujem investorov o región • Neustále legislatívne zmeny
--	---

Zdroj: PHSR Mojmírovce

4.8 Mikroregión okolo Cedronu - MAS

Miestna akčná skupina znamená územie, ktoré je podporované v rámci osi LEADER a musí:

- mať minimálne 10 000 a maximálne 150 000 obyvateľov
- z podpory sú vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000 (napr. väčšie mestá a ich mestské časti)
- súvislé vidiecke územie ohraničujúce katastre všetkých zahrnutých obcí v rámci územia žiadajúceho o podporu, sformované na základe spoločného záujmu a jednotne zvolenej témy
- územie musí mať Miestnou akčnou skupinou spracovanú integrovanú stratégiu rozvoja územia s jasne formulovanými prioritami, opatreniami, a prípadne aktivitami a pri jej tvorbe uplatniť princíp zdola nahor
- predložiť všetky relevantné doklady o formovaní územia, v ktorom miestna akčná skupina pôsobí spolu so súhlasmi všetkých zahrnutých obcí
- má zriadenú Miestnu akčnú skupinu ako verejno-súkromné partnerstvo.

Obec Mojmírovce je súčasťou mikroregiónu CEDRON, ktorý je záujmovým združením právnických osôb. Združenie spája obce Cabaj - Čapor, Mojmírovce, Poľný Kesov, Svätoplukovo, Štefanovičová, Veľká Dolina a ďalšie subjekty, a to Kaštieľ Mojmírovce, s.r.o., občianske združenie Mojmírovské kroky, Poľnohospodárske družstvo Mojmírovce a Tauris Nitria, s.r.o. Mojmírovce.

Mikroregión podal žiadosť v rámci I. výzvy na predkladanie Integrovaných stratégií rozvoja územia, ktorá bola podaná v decembri 2008. v tomto kole nebol úspešný a bol zaradený medzi neschválené miestne akčné skupiny z dôvodu nezískania potrebného počtu bodov v rámci celkového bodového hodnotenia jednotlivých Integrovaných stratégií rozvoja územia.

V súčasnosti mikroregión pripravuje integrovanú rozvojovú stratégiu, ktorá je finančne podporená Úradom Nitrianskeho samosprávneho kraja. Mikroregión, po vypracovaní stratégie, bude dokumentačne pripravený na čerpanie finančných prostriedkov v rámci Prístupu LEADER v rokoch 2007 - 2013. Obciam mikroregiónu bude prístupná ďalšia príležitosť na podporu vidieckych aktivít, pretože tento program je zameraný špeciálne na rozvoj vidieka.

Obec Mojmirovce sa zapojila do možnosti čerpať finančné prostriedky od Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja. Išlo o podporu implementácie Integrovaných stratégií miestneho rozvoja pre neschválené MAS a dostala dotáciu vo výške 33 185,77 eur v roku 2009 od Nitrianskeho samosprávneho kraja. Strategickým cieľom mikroregiónu bolo zvýšiť štandard životnej úrovne, zlepšením podmienok bývania a zabezpečením kvalitných služieb do roku 2015. Čiastku použil mikroregión na 11 projektov, ktoré sú v tomto čase už zrealizované. Bolo to napríklad umiestnenie informačných tabulí, ktoré označujú Mikroregión Cedron. Tiež boli financie použité na retardéry a v obci Mojmirovce sa doplnilo chýbajúce dopravné značenie.

5 Projekty obce Mojmirovce a zahraničná spolupráca

5.1 Prostriedky z fondov EÚ

Obec Mojmirovce sa veľmi rýchlo prispôsobila súčasnému trendu a začala využívať finančné prostriedky z fondov Európskej únie, či už z predvstupových, alebo štrukturálnych. Z prostriedkov Európskej únie boli v obci financované viaceré projekty.

5.1.1 Fond SAPARD

Z predvstupového fondu SAPARD obec čerpala v rokoch 2003-2004. Napriek tomu, že fond SAPARD je poľnohospodársky fond, zameraný na podporu ovocných sádov, vinogradov a fariem, obec Mojmirovce využila jedno mimoriadne opatrenie,

ktoré bolo určené pre obce. Vďaka týmto predvstupovým prostriedkom bolo v obci zrekonštruovaných 6 miestnych komunikácií, finančná podpora bola viac ako 21 mil. Sk.

5.1.2 Rekonštrukcia budovy Základnej školy

Po rekonštrukcii miestnych komunikácií bola rekonštrukcia budovy Základnej školy najväčším a najzložitejším projektom. Rekonštrukcia školskej infraštruktúry bola financovaná z prostriedkov EÚ, konkrétne z Európskeho fondu miestneho a regionálneho rozvoja (ERDF), ktorý prispel čiastkou 38 469 000. Mala za úlohu znížiť energetickú náročnosť budovy zateplením, výmenou okien a skvalitnenie vyučovacieho procesu žiakov. Po náročnom a zdĺhavom procese vypracovávania potrebných dokumentov a materiálov pre Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja sa začalo s rekonštrukciou 1. mája 2005. O rok neskôr, 30. mája 2006 sa už obyvatelia Mojmíroviec zišli na kolaudácii novozrekonštruovanej budovy Základnej školy. I keď táto budova by potrebovala rekonštrukciu aj vnútorných priestorov, prostriedky boli poskytnuté hlavne na podporu projektov, ktoré šetria energie.

5.1.3 Program LEADER

Rokom 2007 sa otvorila slovenskému vidieku nová príležitosť čerpať finančné prostriedky aj prostredníctvom prístupu LEADER +. Je to na Slovensku nový program a prináša možnosti čerpania financií hlavne pre menšie obce. Jednou z podmienok uchádzať sa o tieto finančné prostriedky je mať vytvorenú Miestnu akčnú skupinu (MAS), ktorú budú tvoriť obce, podnikateľské subjekty, neziskové organizácie aj fyzické osoby. Obce, ktoré budú tvoriť MAS musia mať, okrem iného, spolu aspoň 10 000 obyvateľov a fyzicky spojené katastre. Podstatou prístupu LEADER + je posilňovanie miestnych a regionálnych kapacít. Peňažné prostriedky sú poskytnuté samosprávou a slúžia najmä na vypracovanie rozvojovej stratégie.

Z tohto dôvodu bolo nutné vytvoriť nové združenie pod názvom Mikroregión okolo Cedronu.

V rámci prístupu LEADER bola uskutočnená v obci aj anketa a prieskum zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne obyvateľstva. Ankety sa dávali do domácností, kde žijú občania v produktívnom veku. Bolo roznesených 1865 dotazníkov, z ktorých sa vrátilo 547 a z toho vyplnených 198.

5.1.4 Grant od EÚ

V roku 2006 bol obci poskytnutý grant pod názvom Grantová schéma na podporu prípravy miestnych a regionálnych projektov vo výške 2 mil. Sk. Tieto prostriedky boli použité na vypracovanie celého komplexu projektov, ktorý v sebe zahŕňa projekty ako: Verejné priestranstvá obce Mojmírovce, rozvoj centra obce, možnosť podporiť prípravné dokumentácie, miestne komunikácie, osvetlenie obce, modernizácia autobusových zastávok. Z týchto zdrojov bola tiež zriadená webová stránka obce, návrh na zrealizovanie amfiteátru v obci.

V rokoch 2006-2007 sa začal vypracovávať aj územný plán obce, na ktorom sa ešte stále pracuje a v tomto období sa dokončuje.

5.1.5 Fond sociálneho rozvoja

V rámci projektu Most medzi komunitami sa pracovalo na podpore rómskej komunity a minorít v obci.

5.1.6 Projekt: Most spájajúci krajiny EÚ - Rozvoj kultúrno - tématickej cesty vo vidieckych oblastiach

Obec Mojmírovce a Nadácia Mojmír úzko spolupracujú na projekte s názvom: Rozvoj kultúrno – tematickej cesty vo vidieckych oblastiach. Projekt bol podaný v januári 2005 na Ministerstvo životného prostredia v rámci programu iniciatívy Spoločenstva INTERREG III. B CADSES Slovenská republika 2004 – 2006. Iniciatíva Spoločenstva INTERREG III., zameranie B slúži na posilnenie nadnárodnej spolupráce v oblasti priestorového rozvoja a koordináciu tohto rozvoja na území členských krajín EÚ, ako aj kandidátskych a ostatných krajín. Projekt sa začal realizovať v septembri 2005 v rámci rozsiahleho medzinárodného partnerstva inštitúcií z Maďarska, Grécka, Talianska, Rumunska a Českej republiky.

Hlavným cieľom projektu je sprístupniť a rozvíjať miestne kultúrne hodnoty ako turistické atrakcie poskytujúce dobrý základ pre rozvoj vidieckej turistiky prepojenej s mestom. Snažiť sa zainteresovať miestne komunity do definovania, mapovania a starostlivosti o miestne kultúrne pamiatky a zaujímavosti, ktoré by mohli prispieť k zvýrazneniu regionálnej identity, pomohli by zmeniť prístup miestnych ľudí k vlastným hodnotám, vrátili by im históriu a zároveň by zvýraznili pocit ich príslušnosti do európskej kultúry charakterizovanej rôznorodosťou jednotlivých kultúr.

V rámci partnerstva bola Nadácii Mojmír pridelená úloha vytvoriť metodológiu pre realizáciu celého projektu, ktorá bude spoločná a záväzná pre všetkých partnerov. Do tejto náročnej úlohy boli zapojení renomovaní odborníci v oblasti manažmentu turizmu na Slovensku.

Projekt bol plánovaný na časové obdobie dva a pol roka, ale vzhľadom na zaujímavú a dobrú projektovú spoluprácu medzi partnermi sa uvažuje o prípadnom pokračovaní projektu.

5.2 Zahraničná spolupráca

5.2.1 Projekt: Naše spoločné korene – most medzi kultúrami

Csömör

Spolupráca s maďarskou obcou Csömör sa oficiálne začala v roku 2003 podpísaním partnerskej zmluvy. Projekt má názov Naše spoločné korene práve preto, že v obci Csömör žijú potomkovia Slovákov, ktorých tam priviedol Anton Grasalkovič za čias Márie Terézie. Priviedol tam aj nemeckých obyvateľov, ktorí tam tiež doteraz žijú. Grasalkovičovi táto obec patrila - bola súčasťou jeho panstva.

Cieľom tejto spolupráce je vzájomné spoznávanie sa obcí, spoznávanie života samospráv a kultúry. Medzi obcami prebieha výmenná aktivita v oblasti športu, kultúry aj vzdelávania. Obyvatelia obce Csömör majú veľkú snahu zdokonaľiť sa v ich kedysi rodnom jazyku a priblížiť si niekdajšiu kultúru.

5.2.2 Spolupráca medzi obcami:

Aradáč – Srbsko

Spolupráca s vojvodinskou obcou Aradáč začala v roku 2005. Táto spolupráca zatiaľ nie je oficiálna.

Obec Aradáč sa nachádza v Banáte vo Vojvodine, autonómnej oblasti Srbska v blízkosti rieky Tisa a mesta Zreňanin. Do tejto dediny pred 220 rokmi prišli Slovenskí prisťahovalci, Aradáč bol jednou z prvých slovenských osád v Banáte. Na začiatku 20. storočia tu žilo viac ako 2 400 Slovákov, dnes je to približne 1 700 slovenských obyvateľov.

Obec Mojmirovce má s obcou Aradáč veľmi blízke vzťahy priateľského charakteru. Predstavitelia týchto obcí sa každoročne navštevujú a stretávajú pri rôznych

príležitostiach. Poriadajú navzájom kultúrne podujatia a akcie, oslavy výročia príchodu Slovákov do Aradáča a podobne.

Wartberg – Rakúsko

Spolupracovať s obcou Wartberg obec Mojmírovce začala v roku 2003, i keď neoficiálna spolupráca siaha omnoho ďalej, až do roku 1991. Cieľom spolupráce je priblíženie si kultúr, výmenné vzdelávacie pobyty a poriadanie spoločných akcií.

5.3 Iné projekty obce

5.3.1 Projekt: Modernizácia a internetizácia knižnice

Obecná knižnica je univerzálnou a verejnou knižnicou obce. Po predložení projektu Nákup kníh v grantovom programe 2 obec získala v roku 2007 dotáciu z rozpočtu Ministerstva kultúry SR vo výške 20 000 Sk. Z rozpočtu obce bola vyčlenená na tieto účely rovnako veľká čiastka 20 000 Sk. Tieto prostriedky boli použité na rozšírenie knižničného fondu, ktorý tvorí literatúra pre deti a dospelých. V súčasnosti sa nachádza v knižnici viac ako 10 000 knižničných titulov. Okrem výpožičiek kníh, knižnica ponúka tiež možnosť prístupu na internet pre širokú verejnosť.

Ďalší projekt, ktorý sa práve realizuje má názov: Kultúrne aktivity v oblasti pamäťových inštitúcií (múzeá, galérie a knižnice), Sekcia ekonomiky a Sekcia kultúrneho dedičstva v podprograme 2.5 – akvizícia knižníc.

5.4 Vízie obce

Obec Mojmírovce plánuje v ďalších rokoch rozvíjať svoje územie a skvalitniť životné podmienky pre svojich obyvateľov.

V najbližších 10 rokoch sa plánuje vybudovať 4 – 5 nových komunikácií (rozdelením väčších pozemkov). Týmto spôsobom je predpoklad vytvoriť ďalších 170 pozemkov pre individuálnu bytovú výstavbu. Obec uvažuje v budúcnosti aj s ďalšou výstavbou bytových domov pre svojich obyvateľov. Námestie obce je v zlom stave a preto je v pláne jeho rekonštrukcia. Tiež budova zdravotného strediska vyžaduje väčšie úpravy.

Nápadom, ktorý by obec rada zrealizovala, je zakúpenie kompostérov, ktoré budú likvidovať všetok vyprodukovaný zelený odpad. Následne bude kompost využitý ako hnojivo na zúrodňovanie pôdy. Zrekultivovanie a uzavretie skládky je taktiež plánom obce v blízkej dobe.

Finančné prostriedky potrebné na projekty, sa obec posnaží získať z fondov EÚ, pričom vlastnými zdrojmi musí pokryť aspoň 5 % (spoluúčasť).

6 Záver

Obec Mojmírovce sa snaží naplňovať všetky povinnosti a plniť kompetencie, ktoré jej zo zákona vyplývajú. Zabezpečuje svojim obyvateľom vhodné podmienky pre život v obci, bývanie, kultúrne a športové vyžitie s ohľadom na životné prostredie. Dbá o to, aby boli zabezpečené všetky základné potreby obyvateľov a hospodári so svojim majetkom účelne. Využíva pomoc zo strany EÚ a vďaka jej zdrojom bolo v obci zrealizovaných už viacero projektov. Obec sa za posledných pár rokov výrazne posunula smerom k lepšiemu a je obcou, do ktorej za službami smerujú aj obyvatelia okolitých obcí. Je teda spádovou obcou.

Rozvíja tiež spoluprácu s inými obcami zo zahraničia. Pravidelne sa predstavitelia obcí navštevujú a vymieňajú si skúsenosti. Táto spolupráca obec obohacuje. Existujú ešte mnohé nedostatky, na ktorých obec pracuje a snaží sa ich v blízkej dobe odstrániť. Týmto spôsobom chce ešte viac skvalitniť prostredie pre spokojný život svojich obyvateľov.

7 Použitá literatúra

1. ALTROCK, U., 2005: Landliebe Landleben. Berlin: Altrock, 2005. str. 240. ISBN 3-937735-03-8
2. BELAJOVÁ, A. – BALÁŽOVÁ, E.: Ekonomika a manažment verejnej správy. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre. 2004. ISBN 80-8069-458-3
3. BELAJOVÁ, A. 1994: Štrukturálne zmeny na slovenskom vidieku. In: Rozvoj vidieka. Nitra. Katedra regionálneho rozvoja SPU. 1994. str. 11-15.
4. BENČO, J. – POLÁK, J. 2000: Verejná správa. Nitra: UKF. 2000. ISBN 80-8050-321-4
5. BERČÍK, P. 1998: Financovanie miestnych samospráv v SR. Banská Bystrica: EF UMB. 1998. str. 28-36. ISBN 80-8055-109-X
6. BERNÁTOVÁ, M., 1999: Marketing území. Inštitút rozvoja obcí, miest a regiónov. Banská Bystrica. EF UMB, 1999. str. 39-54. ISBN 80-8055-337-8
7. BEZÁKOVÁ, L. a kol. 2006: Základy práva. Nitra: SPU. 2006. str. 115. ISBN 80-8069-811-2
8. BLAŽEK, J. – UHLÍŘ, D. 2002: Teorie regionalního rozvoje. Praha: Karolinum, 2002. str. 17. ISBN 80-2546-0384-5
9. BUCHTA, S., 2005: Návrh stratégie politiky vidieckej zamestnanosti ako faktora zmiernovania sociálnych rozdielov medzi vidiekom a urbanizovanými regiónmi Slovenska. Bratislava. 2005. str. 41. ISBN 80-8058-406-0
10. BÚŠIK, J. 2003. Verejná správa a regionálny rozvoj. Vývoj po roku 1990. Bratislava: Ekonóm, 2003. str. 120. ISBN 80-225-1719-4
11. DOPF, F. 2006. Starosta obce Wartberg. In Mojmirovčan, roč. XII, 2006, č. 9, s. 20.
12. DUBČEK, Š. – HARŠÁNIOVÁ, V. – KOVÁČ, I., 1994: Mojmirovce. Obecný úrad v Mojmirovciach, 1994. s. 36, ISBN 80-967136-3-9.
13. DUBECOVÁ, I. 2000: Regionálne analýzy a plánovanie. Vybrané kapitoly pre FEM. Nitra: SPU. 2000. str. 129. ISBN 80-7137-805-4
14. Európska Charta Miestnej Samosprávy. (online)(citované 20.4.2009). Dostupné z http://www.zmos.sk/download_file_f.php?id=56227

15. FÁZIKOVÁ, M. – STEHLÍKOVÁ, B. – LACINA, P. 1999: Základná typológia vidieckych oblastí v SR z hľadiska demografického vývoja. In: Zeměd. Ekon., roč. 45, č. 2, str. 85-90. ISSN 0139-570-X
16. GABAŠOVÁ, R. 2002: Majetok obcí a hospodárenie s majetkom obcí. In: Mladá veda 2001. Zborník vedeckých prác z medzinárodnej vedeckej konferencie doktorantov. Račková dolina 4.-5.10.2001. Nitra, SPU. Str. 405-408. ISBN 80-7137-971-9
17. GÉCIOVÁ, M.: Základy a teória verejnej správy. UPJŠ Košice. 2002. str. 136. ISBN 80-7097-492-3
18. GOZORA, V. - HARBUTOVÁ, E. 2005: Teória riadenia a organizácie verejnej správy (Manažment verejnej správy). Nitra: SPU. 2005
19. GRÚŇ, Ľ – PAULIČKOVÁ, A. – VYDROVÁ, V. 2005: Samospráva ako súčasť verejnej správy. Bratislava. Eurounion, 2005. str. 35-49. ISBN 80-88984-82-3
20. HAMALOVÁ, M. – PAPÁNKOVÁ, S. 2005
21. HAMALOVÁ, M. – ŽÁRSKA, E. 1992: Stratégia samosprávnych územných celkov. Bratislava: EU. 1992. str. 65-69. ISBN 80-225-0370-3
22. HAMALOVÁ, M. 1995: Ekonomika miest a obcí. Bratislava: EU. 1995. str. 158. ISBN 80-225-0610-9
23. HAMALOVÁ, M.- TVRDOŇ, J. – ŽÁRSKA, E., 1997: Regionalistika. Inštitút verejnej správy. Bratislava. ISBN 80-85327-43-0.
24. HAMALOVÁ, M., 1995: Ekonomika miest a obcí. Bratislava: Ekonóm. ISBN 80-225-0610-9.
25. HAMALOVÁ, M., 1996: Priestorová ekonomika. Bratislava: Ekonóm. ISBN 80-225-0750-4.
26. HAMALOVÁ, M., 1998: Organizačné, ekonomické a právne aspekty pôsobenia územnej samosprávy v SR. In: Verejná ekonomika, zamestnanosť a regionálne disparity. Bratislava, 1998. s. 167, ISBN 80-225-1123-4.
27. HOLEŠOVÁ, K. a i. 2006. Kultúrne dedičstvo. In Mojmirovčan, roč. XII, 2006, č. 7-8, s. 20.
28. HRTÁNEK, L. – KOHÚTIK, J. 2005: Súčasný stav právnej regulácie verejnej správy v SR. Trenčín: Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne. 2005. str. 130. ISBN 80-8075-060-2
29. http://www.mojmirovce.sk/main.php?id_menu=16895&firmy_slovenska_flag=0

30. <http://www.zmos.sk/rokovania-rady-zmos.phtml?id3=26674&id2=0>
31. ISHIKAWA, A., 1992: Typology of Small Businesses from the Viewpoint of Local Development. In: Slovensko a systémové zmeny v spoločnosti. Bratislava: Sociologický ústav SAV, 1992. s. 71-87, ISBN 80-85544-01-6.
32. IVANIČKA, K., 1971: Úvod do ekonomicko-geografického výskumu. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied. 376 s. ISBN 71-022-71.
33. IVANIČKA, K., 1987: Úvod do teórie a metodológie socio-ekonomickej geografie. Bratislava: SPN.
34. JARÁBKOVÁ, J. 2000: Ľudský potenciál a jeho zapojenie do rozvojových aktivít vidieckych obcí. In: Medzinárodné vedecké dni 2000: Sekcie: Rozvoj vidieka a regiónov: Ekonomika životného prostredia a trvalo udržateľný rozvoj: IV. Diel: Zborník vedeckých prác. Nitra: SPU, 2000. str. 130-135. ISBN 80-7137-718-X
35. KAMENIČKOVÁ, M. 2001: Uzemní samospráva a Evropská Unie. Dostupné na: <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id>
36. Konceptia decentralizácie a modernizácie verejnej správy (Upravená verzia). Bratislava. Máj 2001.
37. Konceptia decentralizácie a modernizácie verejnej správy. Bratislava. Marec 2000.
38. KOSORÍN, F. 2003: Verejná správa (konceptia, reformy, organizácia). Bratislava: Ekonóm. 2003. ISBN 80-225-1696-1
39. KOVEN, S.G.- LYONS, T.S. 2003: Economic Development: Strategies for State and Local Practice. Washington D.C. 2003. str. 56-69.
40. KSEŇÁK, Š. 2000: Poznámky k súčasnému stavu normotvorby obcí. In: Obecné noviny č. 4. roč. 2000. str. 4-6.
41. LANJE, K. 2005: Regionenaktiv gestalten. Rehburg: Evangel. Akad. Loccum. 2005. str. 196. ISBN 3-8172-5502-0-anje (2003)
42. LAPKA, M. – GOTTLIEB, M., 2000: Roľník a krajina (Kapitoly ze života soukromých rolníku), Praha.
43. MADARÁSZ, I. 2002: Strategický plán mikroregiónu. Praha: MMR Územního rozvoje Brno. 2002. str. 161. ISBN 80-9030-0-5
44. MACHAJOVÁ, J. a kol., 2000: Občan a verejná správa. Bratislava. 2000. ISBN 80-968528-0-9

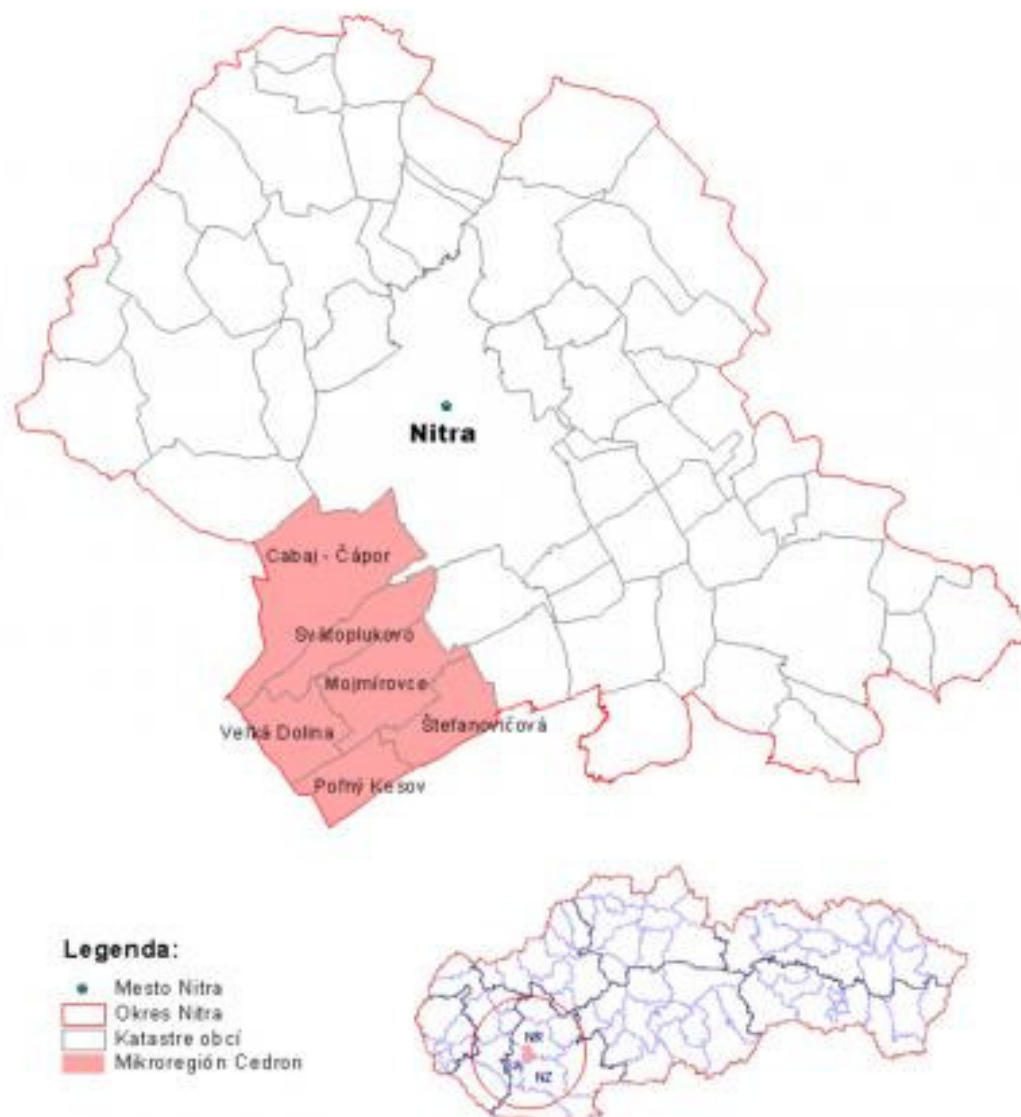
45. MAIER et al. 2006: Regional und Stadtkonomik 1. Viedeň: Springer Verlag. 2006. str. 189. ISBN 3-211-27954-7
46. MALÍKOVÁ, 1992: Slovensko a systémové zmeny v spoločnosti. Zväzok 3, Sídelné spoločenstvá a proces spoločenskej transformácie. Bratislava: Sociologický ústav slovenskej akadémie vied, 1992. s. 114, ISBN 80-85544-01-6.
47. MARIŠOVÁ, E. – BELICOVÁ, J. – ILKOVÁ, Z. 2002: Správne právo hmotné a procesné. Nitra: SPU. 2002. ISBN 80-8069-127-4
48. McLEOD, S. et al. 2002: Manuál pre tvorbu verejnej politiky. Bratislava: Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť. 2002. str. 42. ISBN 80-89041-51-5
49. MORAVČÍKOVÁ, D. – KUČÍRKOVÁ, D. 2004: Rurálna sociológia. Nitra: SPU. 2004. str. 116. ISBN 80-8069-348-X
50. MORAVČÍKOVÁ, D. – KUČÍRKOVÁ, D., 2006: Rurálna sociológia. 3. vyd. Nitra: Vydavateľstvo SPU v Nitre, 2006. 116 s. ISBN 80-8069-734-5.
51. NEUBAUEROVÁ, E. a kol. 2002: Financie samosprávnych územných celkov. Bratislava: EKONÓM. 2002. ISBN 80-225-1635-X
52. NIŽŇANSKÝ, V. – PILÁT, D. – LUŠČOŇ, T., 2002: Samospráva vyššieho územného celku. Príručka pre volených predstaviteľov a pracovníkov v samospráve. Bratislava. Open Society Foundation, 2002. 80 s.
53. NIŽŇANSKÝ, V. – PILÁT, J. 2001: Reforma verejnej správy v SR: Management procesu. Bratislava: M.E.S.A 10, 2001. str. 23-36.
54. PAUHOFOVÁ, I. – BÚŠIK, J. 2000: Rozvoj vidieka (vybrané aspekty). Bratislava. Prognostický ústav SAV. 2000. str. 88. ISSN 0862-9137
55. PEKOVÁ, J. 2004: Hospodáření obcí a finance územní samosprávy. Praha: Managment PRESS. 2004. ISBN 80-7261-086-4
56. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Mojmírovce
57. ŘÍČAN, P., 1999: Z vesnice na venkov – o cestách tam a zase zpátky, In: Biograf, 20, s. 5-32.
58. SLEPIČKA, A., 1981: Venkov anebo město. 1. vyd. Praha: Svoboda. ISBN 25-138-81
59. SLEPIČKA, A., 1989: Přeměny venkova. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1989. 387 s. ISBN 25-041-89.
60. SOTOLÁŘ, J., 2003: Zákon o obecním zřízení (Komentár). Košice: Sotac. 385 s. ISBN 80-968356-1-0.

61. SPIŠIAK, P., 1996: Rozvoj mikroregiónu Podhorie. In: Zborník referátov Vidiek-šanca pre ekonomický rozvoj. Nitra: VŠP.
62. SPIŠIAK, P., 2001: Účasť verejnosti na tvorbe rozvojových dokumentov obcí a regiónov. In: Životné prostredie, roč. 35, 2001, č. 1.
63. SPIŠIAKOVÁ, H. 1996: Právne postavenie obcí v systéme verejnej správy a ich kompetencie. In: Vidiek – šanca pre ekonomický rozvoj. Zborník. Nitra: SPU. 1996. str. 75-81. ISBN 80-7137-365-6
64. SRNKOVÁ, Ľ. 2002: Klasifikácia vidieckych regiónov. Bratislava: Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva. 2003. str. 40. ISBN 80-8058-39-0
65. STAROŇOVÁ, K. – SIČÁKOVÁ-BEBLAV, E. a iní.: Verejná politika a miestna samospráva: štyri princípy spravovania. Ústav verejnej politiky Fakulty sociálnych vecí a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave. 2006. ISBN 80-89244-13-0
66. STOLÁŘ, J., 2000: Kompetenčné právo v územnej samospráve. SOTAC. Košice. 2000. ISBN 80-968356-3-7
67. SVETLÍK, J., 1978: Plánovanie a výstavba miest a obcí. 1. vyd. Bratislava: Alfa, 248 s. ISBN 63-551-78.
68. ŠARAFÍN, M., 1981: O kráse architektúry. Bratislava: Pravda, 1981. 168 s. ISBN 75-044-81.
69. ŠARAFÍN, M., 1998: Architektonická obnova dediny. In: Životné prostredie, roč. 32, 1998, č. 3. ISSN 0044-4863.
70. ŠKULTÉTY, P., 2001: Základy verejnej správy. Banská Bystrica. 2001. str. 117. ISBN 80-8055-387-4
71. ŠVANTNEROVÁ, Ľ. – KOŽÁK, R. 2005: Teoreticko-metodologické aspekty skúmania municipálneho majetku. Banská Bystrica. EF UMB. 2005. str. 98. ISBN 80-8083-108-4
72. ŠVANTNEROVÁ, Ľ., 1998: Ekonomika obcí. EF UMB Banská Bystrica. 1998
73. TEJ, J., 2002: Región a správa. FhaPV Prešovská Univerzita. 2002. ISBN 80-8068-139-2
74. TVRDOŇ, J. – HAMALOVÁ, M. – ŽÁRSKA, E., 1995: Regionálny rozvoj. Bratislava: Ekonóm. ISBN 80-225-0671-0.

75. TVRDOŇOVÁ, J.- GONDOLOVÁ, M. – REED, T., 2000: Rozvoj podnikania vo vidieckej turistike a agroturistike. 2. vyd., Nitra: Agentúra pre rozvoj vidieka, 2000, s. 55. ISBN 80-967880-0-0.
76. Ústava Slovenskej republiky č. 460/1990 Zb.
77. Zákon NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
78. Zákon NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky
79. ŽÁRSKA, E. – HAMALOVÁ, M., 2002: Vybrané kapitoly z ekonomiky územnej verejnej správy. Nitra: UKF Nitra. 110 s. ISBN 80-80.50-518-7.
80. ŽÁRSKA, E. 1999a: Obec ako ekonomická samosprávna jednotka. In: Ekonomika územnej verejnej správy. Bratislava: Ekonóm. 1999a. str. 254. ISBN 80-225-1117-X
81. ŽÁRSKA, E. 1999b: Rozvoj malých obcí v kontexte reformy verejnej správy. In: Medzinárodné vedecké dni 1999: Ekonomika poľnohospodárstva na prahu tretieho tisícročia: 5. sekcia: Rozvoj vidieka a obcí. Nitra: SPU. 1999b. str. 151-159. ISBN 80-7137-661-2

8 Prílohy

1. Mapa plánovaného Mikroregiónu Cedron
2. Letecký pohľad na obec Mojmírovce
3. Erb obce – symbol vinohradníckej oblasti
4. Logo podniku Tauris Nitria
5. Hotel Kaštieľ s parkom, je historickou pamiatkou obce
6. Žrebčín je novo zrekonštruovanou časťou hotela
7. Fontána v parku
8. Vyrezávané sochy sú atrakciou parku v okolí Kaštieľa
9. Konské preteky boli v minulosti veľkou tradíciou
10. Logo poľnohospodárskeho družstva
11. Víno je produktom obce
12. Kostol sv. Ladislava pred rekonštrukciou
13. Kostol sv. Ladislava po rekonštrukcii
14. Oznámenie Riadiaceho orgánu k výsledkom z hodnotenia Integrovaných stratégií rozvoja územia a výberu miestnych akčných skupín

MIKROREGIÓN CEDRON

Širšie vzťahy
M 1: 250 000

1

Príloha 1. Mapa plánovaného Mikroregiónu Cedron

Príloha 2. Letecký pohľad na obec Mojmirovce

Príloha 3.
Erb obce – symbol vinohradníckej oblasti

Príloha 4. Logo podniku Tauris Nitria

Príloha 5. Hotel Kaštieľ s parkom, je historickou pamiatkou obce

Príloha 6. Žrebčín je novo zrekonštruovanou časťou hotela

Príloha 7. Fontána v parku, ktorý je chráneným areálom – III. Stupeň ochrany

Príloha 8. Vyrezávané sochy sú atrakciou parku v okolí Kaštieľa

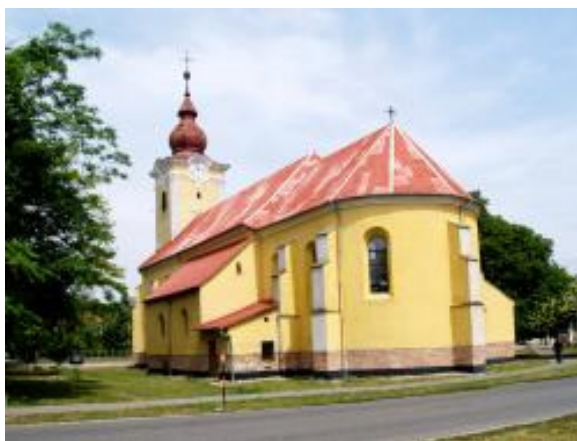
Príloha 9. Konské preteky boli v minulosti veľkou tradíciou

Príloha 10. Logo poľnohospodárskeho družstva

Príloha 11. Víno je produktom obce

Príloha 12. Kostol sv. Ladislava pred rekonštrukciou

Príloha 13. Kostol sv. Ladislava po rekonštrukcii

Príloha 14.

Oznámenie Riadiaceho orgánu k výsledkom z hodnotenia Integrovaných stratégií rozvoja územia a výberu miestnych akčných skupín

V rámci I. výzvy na predkladanie Integrovaných stratégií rozvoja územia pre opatrenie 4.1 Implementácia Integrovaných stratégií rozvoja územia a opatrenie 4.3 Chod Miestnej akčnej skupiny (ďalej len „Výzva“), ktorá bola zverejnená 4. apríla 2008 (číslo výzvy: 2008/PRV/04), bolo výberovou komisiou Riadiaceho orgánu na hodnotenie integrovaných stratégií rozvoja územia a výber miestnych akčných skupín vybraných **15 konečných prijímateľov (oprávnených žiadateľov)**, ktorým bude Rozhodnutím o schválení Žiadosti o nenávratný finančný príspevok z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013, opatrenie 4.1 Implementácia Integrovaných stratégií rozvoja územia a 4.3 Chod miestnej akčnej skupiny (ďalej len „Rozhodnutie o schválení“) a Integrovaných stratégií rozvoja územia **udelený Štatút Miestnej akčnej skupiny**.

Podmienkou udelenia Štatútu Miestnej akčnej skupiny a uzavretia Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku z PRV je, že koneční prijímatelia (oprávnení žiadatelia), ktorí uviedli v rámci Integrovanej stratégie rozvoja územia spolufinancovanie, napr. VÚC musia do 7 pracovných dní od doručenia Rozhodnutia o schválení predložiť na Pôdohospodársku platobnú agentúru upravenú Prílohu č. 5 Finančný plán implementácie opatrení financovaných z PRV 2007-2013, tak aby výška spolufinancovania bola v súlade s predloženou zmluvou alebo záväzným vyhlásením, ktoré bolo konečnými prijímateľmi (oprávnenými žiadateľmi) predložené v rámci Integrovanej stratégie rozvoja územia dodatočne. Výška spolufinancovania musí byť v súlade s predloženou zmluvou alebo záväzným vyhlásením pričom nesmie byť prekročená maximálna výška podpory v rámci opatrenia 4.1 Implementácia Integrovaných stratégií rozvoja územia a opatrenia 4.3 Chod miestnej akčnej skupiny. Vyššie uvedené sa týka aj konečných prijímateľov (oprávnených žiadateľov), ktorí v rámci Integrovanej stratégie rozvoja územia uviedli spolufinancovanie, ale nebolo doložené zmluvou alebo záväzným vyhlásením.

Druhá výzva na predkladanie Integrovaných stratégií rozvoja územia pre opatrenie 4.1 Implementácia Integrovaných stratégií rozvoja územia a opatrenie 4.3 Chod Miestnej akčnej skupiny **bude vyhlásená v októbri 2009 a príjem Integrovaných stratégií rozvoja územia bude prebiehať od 1.12.2009 do 15.12.2009**. Samosprávnym krajom, ktorým bolo v rámci I. Výzvy schválených menej ako tri miestne akčné skupiny, budú mať v rámci II. Výzvy schválený garantovaný počet miestnych akčných skupín, ktoré spĺnia kritéria hodnotenia integrovanej stratégie rozvoja územia:

Banskobystrický kraj: počet podľa splnenia kritérií hodnotenia Integrovanej stratégie rozvoja územia

Košický kraj: tri miestne akčné skupiny

Nitriansky kraj: počet podľa splnenia kritérií hodnotenia Integrovanej stratégie rozvoja územia

Prešovský kraj: dve miestne akčné skupiny

Trenčiansky kraj: jedna miestna akčná skupina

Trnavský kraj: počet podľa splnenia kritérií hodnotenia Integrovanej stratégie rozvoja územia

Žilinský kraj: dve miestne akčné skupiny

Zároveň upozorňujeme, že do 1.7. 2009 bude zverejnená aktualizácia Usmernenia pre administráciu osi 4 Leader v súlade s ktorým sú Miestne akčné skupiny povinné upraviť Integrované stratégie rozvoja územia a Výzvy na predkladanie ŽoNFP (projektov) v rámci implementácie stratégie.

VÝSLEDKY HODNOTENIA INTEGROVANÝCH STRATÉGIÍ ROZVOJA ÚZEMIA A VÝBERU MIESTNYCH AKČNÝCH SKUPÍN

SCHVÁLENÉ MIESTNE AKČNÉ SKUPINY

TRNAVSKÝ KRAJ

Názov žiadateľa	Názov Integrovannej stratégie rozvoja územia	Celkový počet bodov
Miestna akčná skupina Stará Čierna voda	Integrovaná stratégia rozvoja územia Miestnej akčnej skupiny Stará Čierna voda	90,5
Miestna akčná skupina Dudváh	Integrovaná stratégia rozvoja územia Miestnej akčnej skupiny Dudváh	76,5
Miestna akčná skupina Vodný raj - Aquaparadiso - Víziparadicsom	Integrovaná stratégia rozvoja územia MAS Vodný raj - Aquaparadiso - Víziparadicsom	67,5

TRENČIANSKY KRAJ

Názov združenie	Názov Integrovannej stratégie rozvoja územia	Celkový počet bodov
Kopaničiarsky región - miestna akčná skupina	Integrovaná stratégia rozvoja územia „Kopaničiarsky región - miestna akčná skupina“	89
Miestna akčná skupina mikroregiónu Teplička	Integrovaná stratégia rozvoja územia Miestnej akčnej skupiny mikroregiónu Teplička	74,5

NITRIANSKY KRAJ

Názov združenie	Názov Integrovannej stratégie rozvoja územia	Celkový počet bodov
Združenie mikroregiónu SVORNOSŤ	Integrovaná stratégia rozvoja územia Združenia mikroregionu Svornosť	94
Občianske združenie pre rozvoj mikroregiónu "Požitavie - Širočina"	Integrovaná stratégia rozvoja územia mikroregiónu "Požitavie - Širočina"	90,5
Občianske združenie Dolnohronské rozvojové partnerstvo	Integrovaná stratégia rozvoja územia Dolnohronského regionálneho partnerstva	86,5
Regionálne združenie Dolná Nitra, o. z.	Integrovaná stratégia rozvoja územia Regionálneho združenia Dolná Nitra	85
Občianske združenie Mikroregión RADOŠINKA	Integrovaná stratégia rozvoja územia Mikroregiónu Radošinka	83,5

ŽILINSKÝ KRAJ

Názov združenie	Názov Integrovannej stratégie rozvoja územia	Celkový počet bodov
Miestna akčná skupina Horný Liptov	Integrovaná stratégia rozvoja Horného Liptova do roku 2015	74,5

BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ

Názov združenie	Názov Integrovannej stratégie rozvoja územia	Celkový počet bodov
Podpoľanie	4P – Program pre príťažlivé Podpoľanie	90

MAS Chopok - Juh	Integrovaná stratégia rozvoja územia MAS Chopok - Juh	86,5
Miestna akčná skupina MALOHONT	Integrovaná stratégia rozvoja územia občianskeho združenia Miestna akčná skupina Malohont: „Malohontu srdce dáme, o rozvoj sa postaráme“	86,5

PREŠOVSKÝ KRAJ

Názov združenie	Názov Integrovannej stratégie rozvoja územia	Celkový počet bodov
Občianske združenie MAS LEV, o. z.	Integrovaná stratégia rozvoja územia Levočský región, perla Spiša..... a sen sa stane skutočnosťou!	80

NESCHVÁLENÉ MIESTNE AKČNÉ SKUPINY z dôvodu nezískania potrebného počtu bodov v rámci celkového bodového hodnotenia jednotlivých Integrovaných stratégií rozvoja územia – podľa regiónov

Názov žiadateľa	Názov Integrovannej stratégie rozvoja územia
Miestna akčná skupina Horný Žitný ostrov	Integrovaná stratégia rozvoja územia Miestnej akčnej skupiny Horný Žitný ostrov
Miestna akčná skupina Magura - Strážov	Integrovaná stratégia rozvoja územia MAS Magura - Strážov
OZ Via Romanum	Stratégia integrovaného rozvoja územia Via Romanum
Miestna akčná skupina Dolný Žitný ostrov	Integrovaná stratégia rozvoja územia Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov
Mikroregión TRÍBEČSKO	Integrovaná stratégia rozvoja územia Mikroregiónu Tríbečsko
Mikroregión okolo Cédronu	Integrovaná stratégia rozvoja územia Mikroregiónu okolo Cédronu
Občianske združenie Partnerstvo Horného Turca	Partnerstvo Horného Turca
Občianske združenie Zlatá cesta	Integrovaná stratégia rozvoja územia OZ Zlatá cesta
Miestna akčná skupina DUŠA, občianske združenie	Spoločne meníme seba, obce, región – zvyšujeme kvalitu života

NESCHVÁLENÉ MIESTNE AKČNÉ SKUPINY z dôvodu nesplnenia kritérií oprávnenosti MAS (objektívne výberové kritéria)

Názov žiadateľa	Názov Integrovannej stratégie rozvoja územia
Občianske združenie Žiar	Integrovaná stratégia rozvoja územia OZ Žiar
Občianske združenie Ipeľ - Hont	Integrovaná stratégia rozvoja územia Občianskeho združenia Ipeľ – Hont
OZ MAS Hornohrad	Integrovaná stratégia rozvoja územia MAS Hornohrad
Verejno-súkromné partnerstvo Muránska Planina	Integrovaná stratégia Verejno-súkromného partnerstva Muránska Planina

Občianske združenie MAS OKO	Integrovaná stratégia rozvoja územia MAS OKO
OZ rozvojové partnerstvo pre územie Hornej Oravy	Integrovaná stratégia rozvoja územia Hornej Oravy
Miestna akčná skupina Združenia Termál	Rozvojová stratégia územia Termál
Miestna akčná skupina Stredné Ponitrie	Integrovaná stratégia rozvoja územia – Nová budúcnosť v atraktívnom regióne Stredného Ponitria
Naše Považie	Integrovaná stratégia rozvoja Nášho Považia

PODMIENKY ADMINISTRATÍVNEJ KONTROLY VYKONANEJ PÔDOHOSPODÁRSKOU PLATOBNOU AGENTÚROU NESPLNILI: OZ Partnerstvo pre MAS Terchovská dolina, MAS Podunajsko o. z., MAS HORNÁ TORYSA, OZ Orava Dolná, o. z. Tatry – Pieniny LAG

Marek Kodada
generálny riaditeľ sekcie